

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE
FAKULTA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
KATEDRA EKOLOGIE KRAJINY

**PROBLEMATIKA EKOLOGICKÉHO NÁSILÍ A
EKOTERRORISMU V ČESKÉ REPUBLICĚ A
STÁTNÍ POLITIKA PROTI EKOTERRORISMU**

-

**PROBLEMS OF ENVIRONMENTAL VIOLENCE
AND ECOTERRORISM IN THE CZECH
REPUBLIC AND STATE POLICY AGAINST
ECOTERRORISM**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí práce: Doc. RNDr. Miroslav Martiš, CSc.

Diplomant: Bc. Petr Švanda

2009

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracoval samostatně pod vedením doc. RNDr. Miroslava Martiše, CSc. a že jsem uvedl všechny literární prameny, ze kterých jsem čerpal.

V Praze dne 30. 4. 2009

Bc. Petr Švanda

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval doc. RNDr. Miroslavu Martišovi, CSc. za odborné vedení celé práce.

Dále bych chtěl poděkovat své ženě za podporu a pomoc a kolektivu pedagogů a studentů Gymnázia J. Ressela v Chrudimi za spolupráci při anketním dotazování. Nesmím opomenout poděkovat několika dále nejmenovaným příslušníkům bezpečnostních sborů za poskytnuté cenné rady.

Abstrakt

O terorismu se dá říci, že je fenoménem dneška, jedná se o velmi často citované slovo v médiích i literatuře, proto se také nevyhýbá oblasti ochrany životního prostředí. Pro násilné prosazování zájmů ochrany přírody, zvířat a životního prostředí lze použít termín ekoterorismus. Stejný pojem lze ale také použít inverzně a definovat ekoterorismus jako násilí páchané na životním prostředí. Tématem mojí práce je první rovina tohoto pohledu. Jde o pojem značně heterogenní, lze do něj zařadit jak útoky na masy, konkrétní jednotlivce, poškozování majetku, šíření poplašných zpráv a mnoho dalších. Není zcela jasné, co se dá zařadit k ekoterorismu a co je „pouze“ ekoextremismus. Ekologické násilí zasáhlo po roce 1989 také Československo a následně Českou republiku několika útoky, zejména na majetky právnických osob.

Následující práce si klade za cíl objasnit problematiku ekoterorismu a ekologického násilí v ČR, přičemž ji zasazuje do mezinárodních a historických souvislostí. Je zde uvedeno i celkové obecné pojetí terorismu a extremismu, jak z hlediska politologického tak právního, tak aby bylo možno jednotlivé případy přesněji zařadit dle typologie provedeného násilí. Nedílnou součástí této práce je pohled na dílčí případy a s nimi související jednotlivce či organizace, je zde vysvětleno, proč byli označováni za teroristy či extremisty, či zda jim nebylo přiděleno pouze určité stigma. Následnou rovinou této studie je zjištění pohledu určité vybrané skupiny obyvatel České republiky na předmětnou problematiku a zároveň na zjištění celkového přehledu v dané věci. Závěr diplomové práce je věnován celkovému zhodnocení všeho uvedeného a nastínění dalšího možného vývoje.

Klíčová slova

- ❖ ekologie, environmentalismus,
- ❖ terorismus,
- ❖ extremismus,
- ❖ radikalismus,
- ❖ životní prostředí,
- ❖ přímá akce,
- ❖ bezpečnostní politika.

Abstract

We can say about terrorism, that it is a phoenix of today, it is very often quoted word in media and even in literature, therefore it also touches area of environment protection. For violent assertion of interests of nature protection, protection of animals and environment we can use term ecoterrorism. The same concept is possible to use inversly and specify ecoterrorism as a violation committed on environment. Theme of my work is the first half of this view. It concerns very heterogeneous conception, we can place attacks on bodies here and also concrete persons, damaging of fortune, spreading of startlers and many others. It is not quite clear, what is possible to add to ecoterrorism and what is “only” ecoextremism. Ecological violence touched also - after year 1989 - Czechoslovakia and consequently Czech republic with few attacks, especially on estates of corporations.

Aim of the following work is to clear up the questions of ecoterrorism and ecological violence in Czech, whereas it is inserted into international and historical connections. It is also mentioned general conception of terrorism and extremism, from the view of politics and also law, so it could be possible to insert separate cases more exactly according to typology of performed violence. Integral part of this work is view on partial cases and related persons or organizations, it is explained here, why they were marked as terrorists or extremists, or if society assigned them certain stigma. The other line of this study is view location of chosen group of Czech inhabitants on these questions and at the same time location of general overview of given matter. Conclusion of graduation theses applies to general estimation of the upper mentioned matters and opinion of the other possible progression.

Keywords:

- ❖ Ecology, Environmentalism,
- ❖ Terrorism,
- ❖ Extremism,
- ❖ Radicalism,
- ❖ Direct action,
- ❖ Policy management.

Obsah:

1	Úvod.....	10
1.1	Výběr tématu.....	10
1.2	Metodika zpracování a cíle diplomové práce	10
1.3	Současný stav zpracování problematiky v České republice	12
2	Teoretické pojetí terorismu a extremismu	13
2.1	Terminologie.....	13
2.2	Právní vymezení terorismu a extremismu (v české legislativě)	16
2.3	Terorismus	20
2.3.1	Vymezení terorismu v historických souvislostech	20
2.3.2	Typologie terorismu.....	21
2.3.3	Zdůvodnění terorismu.....	24
2.3.4	Strategie a taktika terorismu	24
2.3.4.1	Cíle terorismu	26
3	Pravolevé rozdělení.....	27
4	Ekologické násilí a ekoterorismus ve světě	29
5	Ekologické násilí a ekoterorismus v České republice	34
5.1	Radikální ekologické organizace	34
5.1.1	Další ekoteroristické a ekonásilné aktivity a organizace v ČR.....	38
5.2	Historická geneze ekologického násilí v rámci ČR	38
5.2.1	Období před rokem 1989	38
5.2.2	Období po roce 1989.....	40
5.2.2.1	Rok 1992.....	41
5.2.2.2	Rok 1996.....	42
5.2.2.3	Rok 1997.....	42
5.2.2.4	Rok 1998.....	42
5.2.2.5	Rok 1999.....	44
5.2.2.6	Rok 2000.....	44
5.2.2.7	Rok 2002.....	45
5.2.2.8	Rok 2003.....	46
5.3	Současný stav a nastínění možného vývoje.....	46
6	Role státu v boji proti terorismu a extremismu.....	47
6.1	Protiteroristická a protiextremistická politika v obecné charakteristice	47

6.1.1	Historie protiteroristické politiky v ČR	47
6.1.2	Nástroje státní protiteroristické politiky	49
6.1.3	Ochrana státních institucí před teroristy a extremisty	51
6.1.4	Legislativní rámec a základní koncepční dokumenty protiteroristické a protiextremistické politiky	51
6.1.4.1	Mezinárodní rámec	51
6.1.4.2	Česká legislativa	52
6.1.5	Koncepční dokumenty	52
6.1.5.1	Bezpečnostní strategie České republiky	52
6.1.5.2	Národní akční plány boje proti terorismu	53
6.1.5.3	Boj s extremismem	53
6.1.6	Mezinárodní spolupráce v rámci Evropské unie.....	54
6.1.7	Bezpečnostní systém České republiky.....	54
6.1.8	Bezpečnostní rada státu	55
6.1.9	Zpravodajské služby	55
6.1.9.1	Rozdělení zpravodajských služeb.....	56
6.1.9.2	Řízení a koordinace systému zpravodajských služeb.....	56
6.1.9.3	Kontrola zpravodajských služeb v ČR.....	57
6.1.9.4	Bezpečnostní informační služba (BIS)	58
6.1.9.5	Úřad pro zahraniční styky a informace (ÚZSI)	58
6.1.9.6	Vojenské zpravodajství (VZ).....	59
6.1.10	Ministerstvo vnitra České republiky.....	60
6.1.11	Policie České republiky a jí podřízené složky	61
6.1.12	Národní kontaktní bod pro terorismus	63
6.1.13	Integrovaný záchranný systém.....	63
7	Anketní dotazování vybrané skupiny obyvatelstva	65
7.1	Zpracování dotazníku	65
7.1.1	Otázka č. 1	65
7.1.2	Otázka č. 2	67
7.1.3	Otázka č. 3	68
7.1.4	Otázka č. 4	72
7.1.5	Otázka č. 5	75
7.1.6	Otázka č. 6	75
7.1.7	Otázka č. 7	76

7.1.8	Otázka č. 8	77
8	Závěr	79
8.1	Komplexní shrnutí práce.....	79
9	Bibliografie	81
9.1	Citace	81
9.2	Použité zdroje	85
10	Seznam zkratk	87
11	Seznam obrázků.....	88
12	Seznam tabulek	89
	Příloha č.1 – Dotazník ke zjištění postojů k problematice ekologického násilí	91

1 Úvod

1.1 Výběr tématu

Násilí v současné společnosti má mnoho podob. Bohužel se nevyhýbá i tak prospěšné činnosti, jako je ochrana životního prostředí, ochrana zvířat a klimatu. Je pravdou, že naprostá většina ekologických aktivistů používá k prosazení svých zájmů nenásilné metody a celkově a priori násilí odmítá, ale existují též jedinci či skupiny, kteří nesouhlasí s nemilitantním přístupem většiny a preferují radikální řešení problematiky ochrany životního prostředí, nebo se za ochranu životního prostředí či jeho jednotlivých složek schovávají. Svou práci jsem záměrně pojmenoval „Problematika ekologického násilí a ekoterorismu v České republice a státní politika proti ekoterorismu“, jelikož ne každá násilná akce ve prospěch životního prostředí nese charakteristické znaky terorismu, jak bude popsáno dále. Termínem ekologické násilí je tedy chápáno násilné porušení platné legislativy, od drobných útoků až po rozsáhlé činy s teroristickými kalkuly.

V České republice má problematika ekologického násilí stále nepříliš jasný rozměr, proto jsem vzal jako výzvu téma této diplomové práce a byl bych rád, abych i tímto komplexním zpracováním daného tématu a přispěla i k osvětě a vyvrácení dogmat, která stále přetrvávají.

1.2 Metodika zpracování a cíle diplomové práce

Mou diplomovou práci je možno charakterizovat jako případovou studii zaměřenou na určitou bezpečnostní hrozbu pro Českou republiku, jíž je v tomto případě problematika ekologického násilí. Tato studie je primárně orientována na aktéry této hrozby, tedy ekoteroristy a ekoextremisty a na deskripci systému protiteroristické politiky v České republice. Jelikož naše republika není izolovaným státem, sekundárně budou zhodnoceni aktéři předmětné problematiky v mezinárodním i nadnárodním kontextu. Jako poslední úkol byla provedena analýza znalostí a názorů na problematiku ekologického násilí vybraného segmentu obyvatelstva ČR. Má práce si nedává za cíl objevit něco nového, ale komplexně analyticky zpracovat dané téma a podat ucelenou formou výsledek objasňující tuto problematiku.

Vzhledem k celkovému pojetí výzkumu ekoterorismu a ekologického násilí jsem si stanovil celkem tři cíle mé diplomové práce:

Jako první cíl chápu zejména popsání a přiblížení aktérů, kteří přímo teroristické akce s environmentálními zájmy spojovali a tyto akce realizovali či jimi hrozili, použití násilí k environmentálním zájmům prosazují, ať už formou činů proti majetku či proti osobám. Zároveň chci ale také uvést organizace, jejichž jméno je zneužíváno extremistickými skupinami či mají stigma extremistické či teroristické, i když neoprávněně, zejména ze strany státních orgánů a masmédií.

Druhým cílem bylo objasnění role státu v boji proti ekoteroristickým a ekoextremistickým skupinám, nastínění možností, které stát má a využívá či může využívat. Mou představou bylo představit komplexní bezpečnostní architekturu České republiky, ne jen složky podílející se na boji proti teroristickým a extremistickým aktivitám, proto je zde popsán komplexně přístup státní správy proti těmto nelegálním a společensky negativním činům.

Třetím cílem této práce bylo vytvoření dotazníku pro vybranou skupinu obyvatelstva, kdy byla vybrána určitá střední škola v České republice a byl srovnávány názory a znalosti žáků k předmětné problematice.

V této práci je celkový přístup k výzkumu ekologického násilí inspirován zejména díly Miroslava Mareše, ale závěry jeho prací zde nejsou brány zcela nekriticky a dogmaticky.

Na závěr se pokouším o celkovou kompletaci a zhodnocení všeho uvedeného a nastínění dalších možností vývoje situace v ČR.

1.3 Současný stav zpracování problematiky v České republice

V České republice se problematikou ekologického násilí nezabývá mnoho autorů, z mého pohledu nejkomplexněji zpracovává toto téma Miroslav Mareš svou prací „Ekoterorismus v České republice“, která byla zpracována v rámci grantového projektu Grantové agentury České republiky „Politické násilí a terorismus v České republice“. Stejný autor toto téma popisuje ve své knize Terorismus v ČR, v sedmé kapitole nesoucí název „Ekologický terorismus v ČR“.

Okrajově se tématem ekologického násilí zabývá např. Martin Bastl ve své publikaci „Radikální levice v České republice: Devadesátá léta dvacátého století“ a Jan Charvát ve studii „Současný politický extremismus a radikalismus“, kdy oba autoři spíše zmiňují ekologické požadavky radikálních levicových organizací.

Často je termín ekoterorismus a ekoextremismus užíván a někdy též zneužíván politickou reprezentací a některými orgány státní správy. Informace v tomto kontextu lze najít například v materiálech zpravodajských služeb, ministerstva vnitra a ministerstva zemědělství a jimi podřízeným složkám. Nelze zapomenout zohlednit také materiály bezpečnostních složek, zaměřené na boj proti teroristickým a extremistickým aktivitám.

Samotný pojem ekoterorismus a další pojmy v rámci popsání ekologického násilí se často objevují i v médiích. Z českých novinářů se tématem dlouhodoběji zabývá Ivan Brezina, který ve svých článcích řeší zejména jednotlivé případy a volí velmi odmítavý postoj proti radikálním ekologickým organizacím. Psal či píše například pro Studentské listy, Reflex, Lidové noviny, Mladou frontu DNES, Neviditelného psa, Britské listy, Týden, či Respekt. Na opačném názorovém pólu vystupuje redaktor Reflexu Tomáš Feřtek, který je vnímán jako ekologicky smýšlející publicista (BAJER, 2007), (FEŘTEK, 1999).

Toto téma je často diskutováno v internetových zdrojích, jako jsou blogy, články na webových zpravodajských serverech, diskuse pod nimi atp.

2 Teoretické pojetí terorismu a extremismu

2.1 Terminologie

Pokud se chceme zabývat formami ekologického násilí, uvažovaného ve smyslu násilí konaného ve prospěch životního prostředí, je třeba nejprve definovat samotné pojmy, které se tohoto tématu týkají. Vzhledem k tématu této diplomové práce je tedy na místě nejprve objasnit pojem **ekologické násilí**. (MILLER ed., 2000, str. 332 – 333) uvádí násilí jako činnost zabíjení, zraňování a zmrzačování lidí, význam tohoto slova lze rozšířit i na hrozbu takového ubližování a to fyzického i psychického. Do tohoto pojmu lze zahrnout i ničení majetku. Násilí může mít instrumentální formu, kdy je racionálně promyšleno a jeho účelem je dosažení určitých cílů. Oproti tomu expresivní forma násilí je vedena momentální situací a nemá předem určený cíl.

Slovo či pojem **ekologie** má samotné mnoho definic. Jako první ho užil německý filozof Ernst Haeckel v roce 1858, kdy takto pojmenoval vědu zaměřenou na studium interakcí mezi organizmy a životním prostředím a mezi organizmy navzájem (BIEHLOVÁ, STAUDENMAIER, 1999, str. 13). Jedná se o složeninu z řeckých slov oikos (dům) a logos (pochopit). Pojmem ekologie se začala označovat věda o vztazích mezi organismy a životním prostředím a mezi organismy navzájem, řidčeji se pak ekologie vztahuje ke stavu životního prostředí. Od přelomu padesátých a šedesátých let 20. století se takto začaly označovat i myšlenkové a politické proudy, které tematizovaly problematiku poškozování životního prostředí a zasazovaly se za jeho ochranu (HEYWOOD, 1998, p. 264 - 266).

V angloamerickém prostředí se používá více pojmu **environmentalism**, odvozeného z environment¹, v češtině je stále častěji používán anglistismus environmentalismus a jeho další odvozeniny. Dá se tedy říci, že oba pojmy ekologie i environmentalismus jsou používány zejména jako synonyma, ale existují i pokusy oba tyto významy navzájem odlišit a ohraničit (HEYWOOD, 1998, p. 264).

¹ V překladu životní prostředí.

Další definicí je termín **ekoterorismus** či **environmentální terorismus**. Jedná se o poměrně nový pojem, používaný a často i zneužívaný nejen v médiích ale též v odborné literatuře a také složkami státní moci. Tak jak není snadné definovat hranice ekoterorismu, tak také neexistuje jednoduchá definice tohoto pojmu. Jedná se de facto o složeninu slov ekologie a terorismus.

Pokud budeme chtít etymologicky objasnit význam slova **terorismus**, které má základ ve slově teror, které není synonymum k terorismu, ale je základní metodou činnosti a prostředkem nátlaku. Teror je odvozen z latinského *terrere*, což lze přeložit do češtiny jako strašný nebo hrozný. (BRZYBOHATÝ, 1999a, str.11 - 15).

Český překlad Blackwellovy encyklopedie politického myšlení definuje terorismus jako politické násilí zaměřené na vládu, ale často ohrožující i řadově občany. Jeho cílem je vytvoření atmosféry strachu, v níž by vláda splnila požadavky teroristů (MILLER ed., 2000, str. 520).

(BRZYBOHATÝ, 1999b, str.152 - 153) podobně definuje terorismus jako formu organizovaného násilí obvykle zaměřeného proti nezúčastněným osobám za účelem dosažení specifických cílů. Násilí používané teroristy není důsledkem okolností, ale je kalkulováno tak, aby vyvolalo pocit strachu a ohrožení u co nejširšího počtu lidí

Z hlediska práva existují dvě odlišné linie právního vymezení terorismu. První definuje kvantitativní hledisko posuzování terorismu. Definuje ho jako násilí vymykající se všem normám a zvyklostem, jeho nedostatkem je ale velká míra obecnosti a neurčitosti. Tento pohled je typický pro americké chápání problému. Dle druhé koncepce je za terorismus považováno každé protiprávní skupinové úsilí, podle této linie je vedena protiteroristická politika ve Velké Británii a Německu (BRZYBOHATÝ, 1999b, str.152 - 153).

Lze tedy závěrem říci, že pokud vytvoříme pod pojmem ekoterorismus si lze představit násilné prosazování zájmů v rámci (subjektivně pojaté) ochrany přírody a životního prostředí, jak uvádí (MAREŠ, 2005, str. 289 - 290). Takto bude tento pojem uvažován v rámci této práce. Další polohu termínu ekoterorismus reprezentuje pohled některých environmentalistů, kteří za ekoterorismus označují celkové poškozování

životního prostředí anebo útoky proti příslušníkům „zeleného hnutí“². Dle představitelů tzv. „hlubinné ekologie“ je možno za ekoterorismus považovat i praktikování konzumního způsobu života s jeho dopady na životní prostředí (KOHÁK, 1999).

Ekologické násilí nemusí být vždy nutně teroristické, tedy nenaplnuje znaky terorismu, násilné aktivity realizuje řada radikálních a extremistických skupin. Nejprve je třeba odlišit oba pojmy a ukázat co si lze pod slovy extrémní a radikální představit.

Termín **extremismus** (z lat. extremus - nejzazší) označuje krajně radikální, hraničení až výstřední postoj. V běžné mluvě použití slova **extremismus** či extrémní označuje jednání, ideologii či skupiny mimo hlavní (tzv. střední) proud společnosti, kterým je připisováno porušování či neuznávání základních etických, právních a jiných důležitých společenských standardů (PEHE, 1997) (Wikipedie). Obvykle se extremismus chápe jako jakákoli ideologie nebo aktivita směřující proti stávajícímu systému jako takovému a klade si za cíl jeho likvidaci a nahrazení vlastní aktivitou (CHARVÁT, 2007, str. 9). Extremismus se často směšuje s radikalismem a nerozlišuje se mezi nimi. Nutno říci, že pojem extremismus není v sociálních vědách příliš používán a je ho možno spíše nalézt v jazyce bezpečnostních složek. Stejně tak je nutno zdůraznit jeho velmi pejorativní nádech. (BRZYBOHATÝ, 1999b, str. 57 – 58) definuje extremismus jako obecné označení pro krajně radikální a výstřední postoje. Je spojen s neochotou s přijímání kompromisů a nabídkou jednoduchých a přímočarých řešení složitých problémů. Extremismus lze definovat jako verbální, grafické, násilné a jiné aktivity jednotlivců či skupin vybočujících ze všeobecně uznávaných norem a obsahující výrazné prvky intolerance, nesnášenlivosti, odmítavé postoje ke kompromisu a útočící na společenské zřízení, život, zdraví nebo cizí majetek.

² Například útok agentů francouzské tajné služby DGSE na vlajkovou loď organizace Greenpeace Rainbow Warrior v novozélandském Aucklandu v roce 1985. Loď byla výbuchy dvou náloží vážně poškozena a při druhém výbuchu zahynul portugalský fotograf Greenpeace Fernando Pereira. Tento případ vyvolal velkou odezvu a nevoli u celosvětové veřejnosti (Greenpeace 2005).

Oproti tomu je **radikalismus** chápán v obecném slova smyslu jako myšlenkový směr, činnost či postoje, podrobující obecné podmínky a okolnosti kritickému zpochybňování a usilující o jejich reformu, případně zrušení, pokud jejich existenci nelze principiálně ospravedlnit. Protikladem radikalismu je pak konzervatismus, tvrdící, že politická akce nemůže podstatně změnit a zlepšit životní podmínky. Ve vztahu k terorismu je radikalismus považován za jeho první vývojový stupeň, jež může postupně u jednotlivců, skupin či organizací přerůst v extremismus. Toto tvrzení však neznamená, že všichni radikálové nebo extremisté se nutně musí stát teroristy. Je však odrazem faktu, že většina teroristů a jejich organizací se přes radikalismus a extremismus dopracovala až k terorismu (BRZYBOHATÝ, 1999, str. 129).

Dá se tedy říci, že rozdílem mezi extremismem a radikalismem je zjednodušeně řečeno chápání extremismu jako ideologie nebo aktivity směřující proti současnému zřízení. Radikalismus je brán jako souhrn názorů, které nemají za cíl likvidaci současného systému ale pouze rozsáhlé změny ve společnosti (CHARVÁT, 2007, str. 13).

Celkově bude v této práci používán jako zastřešující prvek pro jednotlivé projevy ekoextremismu a činy ekoteroristické povahy, ať už byly vedeny proti lidem či proti majetku, termín **ekologické násilí**.

2.2 Právní vymezení terorismu a extremismu (v české legislativě)

V předchozí stati byly definovány pojmy ekoterorismus a ekoextemismus z politologického a sociologického hlediska, nyní je třeba objasnit i hledisko právní. Veškeré judicia a judikáty soudů při projednávání činů spojených s touto problematikou se řídí pouze právními normami a definicemi v nich uvedenými. Stejně tak i celková činnost státních orgánů, zejména bezpečnostních sborů proti těmto aktivitám.

V českém právním řádu je poměrně rozsáhle specifikován a definován teroristický čin, konkrétně v Trestním zákoně (zákon č. 140/1961 Sb, o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů), jenž definuje trestný čin teroristického útoku v § 95 v oddílu 1 následně:

Kdo v úmyslu poškodit ústavní zřízení nebo obranyschopnost republiky, narušit nebo zničit základní politickou, hospodářskou nebo sociální strukturu republiky nebo mezinárodní organizace, závažným způsobem zastrašit obyvatelstvo nebo protiprávně přinutit vládu nebo jiný státní orgán nebo mezinárodní organizaci, aby něco konala, opominula nebo trpěla,

- a) provede útok ohrožující život nebo zdraví člověka s cílem způsobit smrt nebo těžkou újmu na zdraví,
- b) zmocní se rukojmí nebo provede únos,
- c) zničí nebo poškodí ve větší míře veřejné zařízení, dopravní nebo telekomunikační systém, včetně informačního systému, pevnou plošinu na pevninské mělčině, energetické, vodárenské, zdravotnické nebo jiné důležité zařízení, veřejné prostranství nebo majetek s cílem ohrozit tím lidské životy, bezpečnost uvedeného zařízení, systému nebo prostranství anebo vydat majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu,
- d) naruší nebo přeruší dodávku vody, elektrické energie nebo jiného základního přírodního zdroje s cílem ohrozit tím lidské životy nebo vydat majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu,
- e) zmocní se letadla, lodi nebo jiného prostředku osobní či nákladní dopravy nebo nad ním vykonává kontrolu, anebo zničí nebo vážně poškodí navigační zařízení nebo ve větším rozsahu zasahuje do jeho provozu nebo sdělí důležitou nepravdivou informaci, čímž ohrozí život nebo zdraví lidí, bezpečnost takového dopravního prostředku anebo vydá majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu,
- f) nedovoleně vyrobí nebo jinak získá, přechovává, dováží, přepravuje, vyváží či jinak dodává nebo užije výbušninu, jadernou, biologickou, chemickou nebo jinou hromadně účinnou zbraň, anebo provádí nedovolený výzkum a vývoj jaderné, biologické, chemické nebo jiné zbraně nebo bojového prostředku nebo výbušniny zakázané zákonem nebo mezinárodní smlouvou, nebo

g) vydá lidi v nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví nebo cizí majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu tím, že způsobí požár nebo povodeň nebo škodlivý účinek výbušnin, plynu, elektřiny nebo jiných podobně nebezpečných látek nebo sil nebo se dopustí jiného podobného nebezpečného jednání, nebo takové obecné nebezpečí zvýší nebo ztíží jeho odvrácení nebo zmírnění,

bude potrestán odnětím svobody na pět až patnáct let, popřípadě vedle tohoto trestu též propadnutím majetku.

Dle odstavce 2 § 95 shodného zákona bude stejně potrestán, kdo výše uvedeným jednáním vyhrožuje, či kdo takové jednání finančně, materiálně nebo jinak podporuje.

Mimo výše uvedených trestů Trestní zákon v odstavci 3 § 95 zmiňuje i možnost trestu výjimečného, pokud pachatel

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,
- b) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví nebo smrt,
- c) způsobí-li takovým činem, že větší počet lidí zůstal bez přístřeší,
- d) způsobí-li takovým činem značné potíže ve výrobě zboží základní potřeby nebo při zásobování takovým zbožím,
- e) způsobí-li takovým činem ve větším rozsahu přerušování dopravy,
- f) způsobí-li takovým činem škodu velkého rozsahu,
- g) získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu,
- h) ohrozí-li takovým činem závažně mezinárodní postavení republiky nebo postavení mezinárodní organizace, v níž je Česká republika členem, nebo
- i) spáchá-li takový čin za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu.

V případě terorismu je tento pojem legislativně znám a jeho praktikování je trestáno, zatímco extremismus právní řád nepoužívá. Důležitým aspektem z pohledu práva je rozlišení mezi kolektivní a individuální odpovědností a z toho vyplývajícími sankcemi. Dá se tedy říci, že samotný extremismus není právně trestný, už jen z důvodu velmi těžké uchopitelnosti tohoto pojmu.

Dalšími paragrafy Trestního zákona, které lze aplikovat (zejména z pohledu bezpečnostních složek) na problematiku ekologického násilí jsou například:

- § 152 Porušování autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi³
- § 155 a 156 Útok na veřejného činitele
- § 196, § 197a Násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci
- § 198a Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod
- § 199 Šíření poplašné zprávy
- § 202 Výtržnictví
- § 219 Vražda
- § 221, § 222 Ublížení na zdraví
- § 234 Loupež
- § 235 Vydírání
- § 238 Porušování domovní svobody
- § 257 Poškození cizí věci

Nutno říci, že aplikace výše uvedených paragrafů Trestního zákona na problematiku ekoterorismu a ekologického násilí je velmi relativní a souvisela by s posouzením konkrétních případů a následným prokazováním a dokazováním v soudních řízeních.

³ V případě že ekoterorismus používá také kyberteroristické metody.

2.3 Terorismus

2.3.1 Vymezení terorismu v historických souvislostech

Vzhledem k tomu, že neexistuje přesná a univerzální definice terorismu

Historie používání násilí k prosazení určitých cílů je prakticky stejně dlouhá jako historie lidstva. (BRZYBOHATÝ, 1999a, str. 16) uvádí, že popisy prvních teroristických činů lze nalézt již v egyptských hieroglyfických textech, Homérově Odyssee a také v Bibli. Jak píše (ZEMAN, 2007), toto slovo bylo používáno již ve středověku a významově i užitím se objevuje například v Machiavelliho „Vladaři“.

Pro dnešní význam slova terorismus je třeba se vrátit až na konec 18. století do Francie, kdy byl tento termín poprvé užíván za vlády jakobínské diktatury, kdy byl jako „régime de la terreur“ označován systém k prosazení pořádku a podle mínění jeho vykonavatelů byl paradoxně spjat s ideály ctnosti a demokracie. V tomto případě se jednalo o represivní terorismus⁴, zatímco v dalších obdobích byl tento pojem používán spíše pro subverzivní formy terorismu⁵. Tyto se začaly objevovat v druhé polovině 19. století, kdy se vžil tento pojem pro především atentáty na osoby vládnoucí třídy z řad sociálních revolucionářů, zejména anarchistů (MAREŠ, 2005, str. 17).

V období mezi dvěma světovými válkami se označení terorismu používalo jak pro revoluční násilí v závěru a po skončení první světové války, tak také pro metody útlaku v totalitních státech.

Po druhé světové válce byl terorismus spjat s činností národně osvobozeneckých a ultralevicových hnutí ve třetím světě. Pravý rozmach terorismu, tak jak ho chápeme dnes, se konal od šedesátých let 20. století. Hlavní teroristickou aktivitou se v šedesátých letech staly etnicko – separatistické tendence palestinských teroristických skupin. Přibližně ve stejném období začaly teroristickými metodami bojovat i marxisticko – leninské, maoistické i anarchistické skupiny ve Spojených státech i západní Evropě, které byly často podporovány státy komunistického bloku.

⁴ Terorismus shora od držitelů moci, jak bude vysvětleno dále.

⁵ Terorismus zdola proti držitelům moci, jak bude vysvětleno dále.

Od počátku devadesátých let vzrůstá intenzita zejména islamistického terorismu, který je dnes vnímán jako nejnebezpečnější hrozba pro budoucnost lidstva. Dnes vedená „válka proti terorismu“, je v podstatě válkou proti islamistickému terorismu. Nutno říci, že zatímco v minulosti se teroristický útok mohl dotknout pouze omezeného okruhu osob a omezených oblastí, dnes může udeřit na celém světě a prakticky kdykoliv s velmi rozsáhlými následky, které mohou mít až globální charakter.

Ekoterorismus, tak jak je chápán v této práci, se objevuje na počátku sedmdesátých let 20. století v USA. Tehdy se jednalo zejména o sabotáže vůči údajným škůdcům životního prostředí, vedle toho se zejména ve Velké Británii konstituovaly skupiny radikálních ochránců zvířat. Tehdy se také poprvé začal používat termín ekoterorismus, kdy je tento v dnešní době řazen např. v USA k nejnebezpečnějším formám domácího terorismu (FBI, 2006), (MAREŠ, 2004).

2.3.2 Typologie terorismu

Existuje mnoho způsobů jak rozlišit jednotlivé typy terorismu, aby je bylo možno smysluplně klasifikovat. Terorismus lze členit podle různých kritérií, které mají rozdílnou kvalitu, například dle původce terorismu, ideové motivace, výběru cílů, použitých prostředků, způsobu provedení akcí a mnoha dalších. Tyto kategorie se mohou vzájemně prolínat a kombinovat.

Dá se říci, že hlavním rozdělením a východiskem charakteristiky typů terorismu podle jejich hlavního politického účelu a dle **původce terorismu**, (STRMISKA, 2001, str. 24 - 27) uvádí následující rozdělení:

- a) **Subverzívní** terorismus (tj. terorismus zdola proti držitelům moci) – sem je možno zařadit ekoterorismus, jelikož má de facto pouze subverzívní formu.
- b) **Represivní** terorismus (tj. terorismus shora od držitelů moci)- sem můžeme zařadit terorismus uskutečňovaný přímo státními složkami⁶, či represivní

⁶ Příkladem může být uplatňování represivního terorismu v hitlerovském Německu a ve stalinském Sovětském svazu (STRMISKA, 2001, str. 25).

terorismus nestátních (tzv. paralelních) složek spjatých s obhajobou zájmů politického establishmentu – možno nazývat též vigilantismem ⁷.

Podle širší ideové motivace (MAREŠ, 2005, str. 36) uvádí následující typy terorismu:

- a) **Ultralevicový terorismus** (se zvláštními podtypy anarchistického a marxistického terorismu)
- b) **Ultrapravicový terorismus** ⁸
- c) **Etnický a teritoriální terorismus**
- d) **Náboženský terorismus**
- e) **Ekologický terorismus** - uvažovaný ve smyslu zaměření na zájmy (někdy subjektivně podané) ochrany přírody, se specifickým podtypem terorismu na ochranu zvířecích práv
- f) **Kriminální terorismus**
- g) **Psychopatologický terorismus**
- h) **„Single - issue“ (monotematický) terorismus** ⁹ - realizován pro dosažení izolovaného osobního, společenského či politického cíle při splnění obecných definic terorismu.
- i) **Další varianty terorismu** – možné také zahrnout do kategorie „single – issue“ terorismu

Dle vymezení terorismu ve vztahu k teritoriu státu uvádí (MAREŠ, 2005, str. 37) toto rozdělení:

- a) **domácí terorismus,**
- b) **mezinárodní terorismus.**

Ekoterorismus je možno zařadit podle jednotlivých případů do obou kategorií, jelikož může mít národní i internacionální charakter.

⁷ Příkladem zde mohou být teroristické aktivity židovských osadníků na Izraelem okupovaných územích (STRMISKA, 2001, str. 26)

⁸ Oddělení krajní levice a krajní pravice je mnohdy obtížné a diskutabilní

⁹ V této práci je kategorie „single issue“ pojímána poměrně úzce stejně jako (MAREŠ, 2005) a nezařazuje do této skupiny např. ekoterorismus, kvůli širší ideové motivaci. Jako „single issue“ terorismus je možno považovat např. gender terorismus.

Co do rozsahu teroristických aktivit dělí terorismus (MAREŠ, 2005, str. 38 – 39):

- a) **mikroterorismus** (pokud je intenzita útoků nízká, způsobuje pouze malé škody, nebo drobná zranění),
- b) **mezoterorismus** (pokud je intenzita útoků střední, dochází k výrazným škodám na majetku či obětem v řádu stovek osob),
- c) **makroterorismus** (pokud je intenzita terorismu velká, dochází ke škodám ohrožujícím stabilitu státu nebo regionu, či k obětem v řádu tisíců osob a více).

Terorismus lze dělit i podle počtu teroristů (MAREŠ, 2005, str.39) na:

- a) **individuální terorismus**
- b) **skupinový terorismus**, který je možno dále dělit podle způsobu organizace:
 - **hierarchicky pyramidálně organizované** (s velením a několika stupni podřízených složek),
 - **buňkově organizované s jedním velením** (kdy buňky mají určitou formu autonomie),
 - **volné sítě jednotlivých buněk bez jednotného vedení.**

Jako další kritérium pro rozdělení terorismu může být rozdělení podle aktérů a selektivity jak uvádí (STRMISKA, 2001, str. 40):

- a) **selektivní terorismus** (vzhledem k lidským obětem i cílovému publiku)
- b) **smíšená forma** (terorismus selektivní v omezené míře, či pouze ve vztahu k cílovému publiku)
- c) **neselektivní terorismus** (vzhledem k přímým lidským obětem i cílovému publiku)

Existuje mnoho dalších rozdělení typů terorismu, ale ve vztahu k této práci i celkové vypovídající hodnotě nemají příliš velký význam. Co se týče ekoterorismu, pokud není uvedeno jinak, je ho možno zařadit do všech kategorií dle jednotlivých typologií. Jenom pro zajímavost uvádím další příklady jednotlivých typů terorismu, jak je také uvádí (MAREŠ, 2005, str. 39), např. dopravní terorismus (s cílem dopravních prostředků), energetický terorismus (pokud jsou cílem elektrárny, produktovody apod.), agroterorismu (jako cílem je zemědělství), další možná dělení jsou dle historických

souvislostí či geografické podobnosti (např. latinskoamerický terorismus, blízkovýchodní terorismus apod.).

2.3.3 Zdůvodnění terorismu

V této stati bylo snahou se zamyslet nad morálním hlediskem teroristických aktivit. Ze strany osob, skupin či států, proti nimž jsou zaměřeny, jsou pokládány ve valné většině za zločinné a opovrženlivé, zatímco ze strany aktérů terorismu a jejich podporovatelů mohou být chápány za pozitivní hnací sílu společenského vývoje. Jak uvádí např. (BRZYBOHATÝ, 1999a) způsob posuzování takovýchto činů je nutné brát v úvahu dvě následující kritéria. Jako první je zákonnost takového jednání a jako druhé, dá se říci i podstatnější, souvisí s morálním opodstatněním takovýchto činů. Pokud jsou ve jménu sebelepších ideálů v mírové době páčány teroristické útoky, ať už s oběťmi na životech či majetku, nelze takovýto postup ničím ospravedlnit.

2.3.4 Strategie a taktika terorismu

Strategie terorismu vychází vždy z globální nebo regionální politické situace. V této stati bude uvažována pouze forma subverzivního terorismu, protože pojetí represivního terorismu není náplní této práce. Základní strategií moderního subverzivního terorismu je kombinace snahy o zastrašení držitelů moci (a to i prostřednictvím zastrašeného cílového publika) ve snaze je donutit k příslušnému jednání, anebo je oslabit a zničit společně se získáváním nových příznivců. Tato strategie tvoří základ většiny strategických úvah subverzivních teroristů různého zaměření, jak uvádí (MAREŠ, 2005, str. 41 – 43). Některé strategie však usilují pouze o získání pozornosti pro prezentaci názorů, které by bez další činnosti přesvědčily držitele moci a veřejnost o správnosti svých cílů. Další strategií je vyprovokování vlády k neuváženým opatřením či vyvolání chaosu anebo o přisouzení teroristických činů svým oponentům, opět pro získání sympatií veřejnosti

Strategické úsilí teroristů je zpřesňováno v rámci taktiky terorismu, která slouží k upřesnění postupů jednotlivých akcí dle počtu, výzbroji, výcviku, záměrům, ochraně

napadeného objektu a dalším. Základem je a dle definice terorismu je podstatné, aby se u těchto útoků zajistila pozornost širšího publika, které jimi bude zastrašováno.

Taktik subverzívního terorismu může být velké množství, základní typy uvádí (BRZYBOHATÝ, 1999a, str.38):

- **bombový útok**, který patří mezi nejběžnější typy teroristické akce, je možno ho dále dělit na:
 - útoky proti osobám,
 - útoky proti symbolickým cílům,
 - útoky proti významným cílům,
 - série útoků (kampaně),
 - hrozbu použití výbušného zařízení,
 - atrapu výbušného systému,
- **zadržení rukojmích, únosy** (jednotlivců i skupin)
- **zastrašování a hrozby** – vyhrožování použitím násilí může být stejně účinné jako akce samotná,
- **vydírání** – vymáhání peněz s použitím zbraní nebo vynucené poskytování ochrany patří mezi hlavní zdroje financí teroristů,
- **sabotáže, symbolická poškozování věcí, rozvratné operace** (sabotáže mohou být menšího i velkého rozsahu, mohou vést i k ohrožení lidského zdraví a životů),
- **dezinformace a propaganda** – samotné nejsou teroristickými aktivitami, ale jsou důležitou součástí teroristické taktiky,
- **vraždy významných osob.**

Pro celkový úspěch teroristických akcí si mohou teroristické skupiny zřizovat svá výzvědná a infiltrační centra ve státní správě, médiích apod., budovat sítě sympatizantů, navazovat spolupráci s jinými teroristy (zejména v logistické oblasti), provádět čistě kriminální činy za účelem získání financí apod. (MAREŠ, 2005, str. 44). Součástí taktiky je i použití zbraní, mezi nejčastější z hlediska použití patří vrhací výbušné zbraně, ruční chladné i palné zbraně a nástražné výbušné systémy.

2.3.4.1 Cíle terorismu

(BRZYBOHATÝ, 1999b, str. 45) uvádí následující cíle terorismu:

Prezentační (reklamní) cíl – je dán snahou prezentovat se na co nejširším veřejném fóru, zajistit si tak intenzivní zájem masmédií.

Taktický (operační) cíl – cílem je provedení jednotlivého teroristického aktu nebo vedení dlouhodobé kampaně proti vybraným objektům nebo konkrétním osobám

Strategický cíl – cílem je destabilizace vládnoucího režimu prostřednictvím teroristických metod, kdy je předpoklad, že teroristické akce vyprovokují státní moc k takovému násilí, které povede k jejímu zkompromitování a následné vzpouře mas.

Z výše uvedeného je jasné, že ekoteroristé mohou mít všechny uvedené cíle, i když v současné době na celém světě nejsou příliš reálné strategické cíle, tyto cíle mohou být maximálně dílem psychopatologických teroristů, kteří se ztotožňují i s ekologickými tématy ¹⁰.

¹⁰ Typickým případem může být případ T. J. Kaczinského (Unabomber) – viz dále

3 Pravolevé rozdělení

Tradiční rozdělení politického systému předpokládá pravolevou politickou osu, kde na pravé straně stojí zastánci kapitalismu, svobodného trhu a liberalizace, nalevo pak stoupenci socialismu, státní redistribuce a sociálních výhod. Na nejvzdálenějších koncích osy se nacházejí extremisté, nalevo anarchisté a komunisté, fašisté a nacisté napravo. Takto uvádí ve své studii např. (CHARVÁT, 2007, str. 16 -17), ale sám uznává, že toto tradiční rozdělení selhává právě v případě extremismu, kdy pravolevá osa není schopna reflektovat umístění stran extrémního typu.

Kam tedy ale zařadit ekologický extremismus a radikalismus? V převážné míře, pokud budeme uvažovat tuto tradiční politickou osu, na levou část politického spektra.

Pravolevé rozdělení naopak definuje a chápe např. (KLAUS, 2007, str. 32 – 33), kdy bere celkově samotný environmentalismus jako novodobou inkarnaci tradičního levičáctví.

Jak bylo řečeno v předchozích statích, ekologická problematika se dotýká zejména levé části politické spektra, ale co se týče pravé části i zde je možno nalézt určité příklady. Jak uvádí (BIEHLOVÁ, STAUDENMAIER, 1999, str.78, 86 - 87) pro krajní pravici není ekologie ničím jiným než sociálním darwinismem. Tzv. „ekologický fašismus“ je cynickým, ale potenciálně účinným pokusem o mystické spojení upřímně míněného zájmu o současné problémy životního prostředí s historickými obavami z „cizího“ nebo „nového“.

Pokud ale vezmeme v potaz existenci dva základní proudy - radikálně pravicový a radikálně levicový, jejich příslušníci se od sebe výrazně liší. Mladí skinheads jsou převážně učni, dělníci, případně nezaměstnaní, maturitu má malá část z nich, vysokoškoláci jsou raritou. Mají sklon k jednoduchým silovým řešením problémů, v dnešní technologické společnosti se cítí spíše nejistě. Stoupenci radikální levice naproti tomu bývají intelektuálního ražení, často studenti gymnázií a vysokých škol. Palčivě pociťují neduhy současného světa a nechtějí žít konzumním způsobem většinové společnosti. Nelze ale říci, že by jedni nebo druhí pocházeli z nějakého vyhraněného rodinného prostředí, ať po stránce materiální, úplnosti rodiny apod. (BIEHLOVÁ, 1999).

Toto tvrzení bude důležité pro výzkum odpovědí v dotazníku v kapitole 7, zda se potvrdí tvrzení o stoupencích radikální levice.

4 Ekologické násilí a ekoterorismus ve světě

Počátky toho, co si dnes můžeme pod pojmem ekoterorismus lze nalézt na počátku sedmdesátých let 20. století v USA, jak je již uvedeno v kapitole 2.3.1. Inspirací a takzvanou „biblí“ ekoteroristů se stala kniha Edwarda Abbeye „The Monkey Wrench Gang“¹¹ vydaná poprvé v roce 1975. Zápětka knihy vydané v roce 1975 se točí okolo čtyřčlenné skupiny, která je znepokojena poškozováním životního prostředí na americkém jihozápadě a různými způsoby se snaží sabotovat činnost průmyslových společností, které dle nich životní prostředí ničí. Hrdinové knihy používají různé formy sabotáží, od sypání písku do nádrží buldozerů až po bombový útok na vlak převážející uhlí (ABBEY, 2006).

Mnoho radikálních ochránců přírody se touto knihou inspirovalo a v současnosti se takovéto ekosabotážní akce nazývají „monkeywrenching“. Na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let 20. století se vytvořily první větší organizované skupiny, které začaly provádět tyto sabotáže ve velkém rozsahu. Jednalo se zejména o Sea Shepherd Conservation Society a Earth First! (MAREŠ, 2004).

Sea Shepherd Conservation Society (SSCS) byla založena na konci sedmdesátých let 20. století bývalým členem Greenpeace Kanadánem Paulem Watsonem, který jej považoval za málo radikální a jenž preferoval přímou akci při ochraně životního. Jejich nejvýznamnějším úspěchem bylo potopení dvou velrybářských lodí v islandském Reykjavíku a zničení velrybářské zpracovatelské stanice v Hvalfjoduru v listopadu 1986 (MAREŠ, 2004)¹². Tato akce dle údajů SSCS ochromila islandský velrybářský průmysl na dalších 16 let. Od počátku až do současnosti se organizace zabývá zejména bojem proti lovu velryb, za ochranu světových oceánů a zachování biodiverzity pro příští generace.

Earth First! je další radikální ekologické hnutí, původem z USA, které o sobě dalo poprvé vědět v roce 1986, kdy jeho zakladatel Dave Foreman se svými spolupracovníky spustil na přehradní zdi v Gen Canon Dam v Arizoně roli plastu, která

¹¹ monkey wrench – v překladu znamená francouzský klíč, nástroj, používaný k sabotážím

¹² SSCS v principu odmítá použití násilí, nedá se tedy považovat za ekoteroristickou

budila dojem trhliny. V roce 1990 stovky aktivistů hlásajících se k EF! vráželi do kmenů sekvojí hřebíky¹³, anebo obsadili větve stromů, aby tak zabránili těžbě dřeva na severu amerického tichomořského pobřeží¹⁴. Foreman publikoval vlastní práci „Eco – Defense: A Field Guide to Monkeywrenching, která byla brána jako praktický návod na provádění ekoteroristických akcí a byla inspirována Abbeyho „biblí“. (DALY, WICE, 1999, str. 101)

Obrázek 1 Propagační materiál ALF

Vedle událostí v USA vznikaly radikální organizace i v Evropě (zejména ve Velké Británii), zabývající se zejména ochranou zvířat. Průkopníkem byla Animal Liberation Front, protestující proti vědeckým laboratořím, jatčím, kožešinovým farmám a obchodům s kožešinami. ALF vznikla v 70. letech v Anglii, kde se dostala do povědomí veřejnosti bombovým útokem na obchodní dům Harrod's. V USA byla organizace nařčena z umístění zápalných zařízení v chicagských obchodech společností Saks, Neiman Marcus a Marshall Field's (DALY, WICE, 1999, str. 21).

¹³ Tzv. „tree-spiking“, tj. zatloukání hřebů do stromů, aby bylo zabráněno jejich těžbě (tato činnost byla typická pro obraz EF! v americké veřejnosti)

¹⁴ Tzv. „sekvojové léto“.

Z částí EF! a ALF vznikla v roce 1992 obecněji zaměřená Earth Liberation Front (ELF). Všechny tyto organizace se postupně rozšířily i v celé západní Evropě. Organizace jako jsou ALF, EF!, ELF a jimi organizované akce, respektive akce podporované oficiálními liniemi těchto seskupení, podporují ilegální poškozování majetku (ať už v méně nebezpečné formě sypání cukru do nádrží strojů až po rozsáhlé bombové a žhářské útoky), ale zavrhuje použití násilí proti lidem (MAREŠ, 2004).

(FBI, 2006) přesto řadí např. akce provedené ALF a ELF mezi nejzávažnější formy domácího terorismu a vnímá obě organizace jako závažné bezpečnostní hrozby. Ale i FBI uznává a srovnává ideologii radikálních ekologů s pravicovými extremisty a zdůrazňuje rozdíl v pojetí násilí vůči obyvatelstvu.

Mezi ekoteroristy bývá řazen i John Theodore Kaczynski¹⁵, pro kterého FBI používala akronym Unabomber (MAREŠ 2004). Autor 16 vlastnoručně vyrobených balíčkových a dopisních bomb, které měly na svědomí tři mrtvé a přes dvacet zraněných. Své útoky prezentoval jako teroristická skupina Freedom Club (Klub svobody) a jeho činnost začala v květnu 1978 výbuchem poštovní zásilky na parkovišti Illinoiské univerzity a skončila až v dubnu 1996 jeho zatčením a následným odsouzením na doživotí. Útočil především proti univerzitním pracovníkům a vědcům, kteří dle něj přispívali k technologickému rozvoji. Mezi oběťmi figurovali vysokoškolští učitelé, intelektuálové, vlivní politici a manažeři, ale také náhodné oběti. V září 1995 publikoval list The Washington Post Manifest FC pod názvem „Průmyslová společnost a její budoucnost“, jehož podstatou bylo upozornění, že se lidstvo vzdálilo od své přirozenosti, tj. od přírody a proto navrhoval revoluci proti industriálnímu systému, jejímž cílem nebude svrhnout vlády států, ale ekonomické a technologické základy společnosti (UNABOMBER, 1998, str. 10 – 13). Zároveň také vystupoval proti tzv. modernímu levičáctví, kam zařazoval socialisty, kolektivisty, aktivisty postižených, na obranu zvířat, ale také homosexuály a feministky. Ve svém Manifestu odsuzuje přesocializaci společnosti, strukturu mocenského procesu a objasňuje (subjektivně pojaté) příčiny celospolečenských problémů (UNABOMBER, 1998)

¹⁵ Dle jiných pramenů Kaczynski

Sám Kaczinski se hlásil ke specificky pojatému ekoanarchismu, ale velmi kriticky se však stavěl i k výše uvedenému tzv. levičáctví ve společnosti a také k některým formám hlubinné ekologie (např. k náboženství Gaia¹⁶) (BRZYBOHATÝ, 1999, str. 87 – 88). Kaczinski alias Unabomber se stal modelovým případem hrozících nových aktivit ekoterorismu, které mohou být páčány fanatickými odpůrci moderní společnosti. V jejich případě se nejedná o pouhé „zintezívnění monkeywrenchingu“, ale o novou dimenzi použití násilí ve jménu environmentálních idejí. Pokud by někteří fanatičtí jedinci či skupiny, nahlížející na lidstvo a jeho technický pokrok jako na „škodlivý virus“ na Zemi, získali přístup ke zbraním hromadného ničení, považuje to např. (MAREŠ, 2004) za jednu z velmi závažných budoucích bezpečnostních hrozeb.

(MAREŠ, 2004) uvádí další dva případy, kdy pachatelé z okraje zeleného hnutí spáchali atentáty na selektivně vybrané cíle, ale ekologický motiv činů zde není jednoznačně potvrzen. V březnu 2002 francouzský ekoaktivista Richard Durn zastřelil několik komunálních politiků na radnici v Nanterre. Mediálně známým případem byla vražda nizozemského politika Pyma Fortuyna v květnu 2002. Útok spáchal nizozemský ochránce zvířat Volkert van der Graaf, jenž byl spolupracovníkem organizace Vereniging Milieu-Offensief (Environmentální ofenzíva) politika¹⁷. Jedním z motivů činu bylo zřejmě i to, že Fortuyn hodlal zrušit některá omezení kožešinových farem, což by podle van der Graafa zvýšilo utrpení zvířat.

Z poslední doby je mediálně známá kauza amerického vegana a bojovníka proti testování na zvířatech Daniela Andrease San Diega, který byl v roce 2009 zařazen americkou FBI na seznam nejhledanějších teroristů. Na seznam se dostal díky obvinění z bombových atentátů u společností napojených na firmu Huntingdon Life Sciences¹⁸, proti které již od devadesátých let bojuje (DRAŽANOVÁ, 2009).

¹⁶ Matka Země, Matka příroda.

¹⁷ Za tento čin byl nakonec odsouzen na 18 let odnětí svobody a jeho čin byl klasifikován „pouze“ jako vražda, ne teroristický útok (IDNES, 2003)

¹⁸ Největší středisko pro vivisekci ve Velké Británii a v celé Evropě, díky této firmě vzniklo SHAC (Stop Huntingdon Animal Cruelty) s jediným cílem, zavřít Huntingdon Life Sciences. Společnost byla usvědčena z krutého zacházení se zvířaty, ale jediným výsledkem bylo odsouzení dvou jejích pracovníků, firma stále existuje.

Co se týče ekoteroristických aktivit či aktivit, které jsou řazeny mezi ekoteroristické, v této kapitole byly představeny jen některé vybrané případy ze zahraničí a dle mé snahy ty nejtypičtější pro danou problematiku, aby bylo možné uvést toto téma v rámci České republiky.

5 Ekologické násilí a ekoterorismus v České republice

Cílem této kapitoly je převést vše již objasněné do kontextu v rámci České republiky. Nejprve budou představeny všechny hlavní ekologické organizace našem státě působící, které je možno zařadit do sféry ekoterorismu, či používají násilí jako jeden ze svých prostředků k prosazení svých zájmů. Záměrně zde uvádím i ty, které byly označeny jako ekoteroristické či extremistické (v pejorativním smyslu slova) a je zde objasněno, proč tomu tak bylo a jaká je skutečnost. V druhé části jsou uvedeny jednotlivé případové studie chronologickém pořadí, aby bylo možno si udělat představu o vývoji ekologického násilí v České republice.

5.1 Radikální ekologické organizace

V České republice existuje několik ekologických organizací, které k prosazení svých zájmů hlásají použití násilí nebo násilí skutečně použili či používají. Jsou zde ale také organizace, které mají stigma ekoteroristické či ekoextremistické, ale jejich stigmatizace byla provedena neoprávněně ať už z viny státních úřadů či masmédií. Bylo zvoleno abecední řazení, jelikož není možné a ani vhodné zvolit jiné pořadí, např. z hlediska významnosti, síly používaného násilí apod.

Animal Liberation Front (ALF)

Nejaktivnější ekoteroristickou skupinou, která se doposud na našem území objevila, je česká sekce transnacionální skupiny Animal Liberation Front (Fronty za osvobození zvířat). Její působení se zaměřuje především na práva zvířat, v ČR však mělo i širší dimenzi. Je třeba ale oddělit reálné akce ALF a podporu (do níž lze řadit i propagační informace o její činnosti), která je jí vyslovována z širšího spektra ultralevicových a ochránářských organizací.

ALF globálně operuje v malých autonomních buňkách (které jsou tvořeny jedním nebo několika málo jedinci). Jednotlivé buňky se zpravidla navzájem neznají a jejich činnost je nezávislá. Oficiálně neexistuje ani hierarchické vedení, přestože v historii ALF několikrát fakticky chod buněk i organizace v širším rámci určovaly dominantní osobnosti. Každá skupina lidí, kteří jsou vegetariáni nebo vegani, se v

současnosti může považovat za součást ALF, pokud uskutečňuje akci v souladu se jejich směrnicemi ALF tak lze charakterizovat nejenom jako velmi volnou organizaci, ale i jako určitou formu kampaně (MAREŠ, 2004).

Počátkem devadesátých let však ještě skuteční aktivisté ALF v ČR pravděpodobně nepůsobili (BASTL, 2001, str. 22). Zárodky české ALF se vytvořily patrně během roku 1994, kdy se několik osob z militantní anarchisticko - environmentalistické scény rozhodlo pod hlavičkou ALF přejít k sabotážním akcím pod hlavičkou ALF.

Přestože ALF v ČR realizovala (z hlediska intenzity zdejšího politického násilí a terorismu) poměrně významné a propracované akce, efektivita její činnosti není příliš velká, počet lidí, ochotných provádět sabotážní a osvobozovací přímé akce, je patrně omezen pouze na několik jednotlivců. Realizace masivnější kampaně je tedy málo pravděpodobná a proto lze v budoucnu očekávat další aktivitu ALF pravděpodobně spíše formou menších akcí (poškození billboardů, stříkání nápisů, poškození zámků apod. (MAREŠ, 2004).

Animal S.O.S.

Sdružení Animal S.O.S. vzniklo v roce 1992, jako sdružení zabývající se především právy zvířat. Personálně bylo propojeno s anarchistickým hnutím, zejména osobou P. Bergmanna. Animal S.O.S se nejvíce zviditelnilo v roce 1992 při protestech na Velké pardubické (BASTL, 2001, str. 22).

Děti Země

Oficiálně zaregistrovaná a relativně umírněná ekologická organizace (MAZEL, 1998). Známá svými anketami „Ropák roku“ o anti ekologický čin roku a „Zelená perla“ o anti ekologický výrok roku.

Earth First! (Země především!)

V České republice působí i pobočka organizace Earth First! (EF!), která někdy vystupuje i pod přeloženým názvem Země především! (ZP!). EF! byl od počátku devadesátých let částečně formou různých převzatých letáků či rozhovorů v ČR propagován v materiálech z punkového, anarchoautonomního a zeleného prostředí, což vedlo k založení české pobočky v roce 1998. Lidé z české pobočky EF! vzešli z autonomního a anarchistického prostředí a neztotožňovali se s hlubinně-ekologickými excesy americké EF! Celkové zaměření činnosti české EF! je v podstatě eko-anarchistické a sociálně-ekologické. Přestože v materiálech české pobočky EF! byly přetiskovány převzaté návody k monkeywrenchingovým akcím jako je poškozování těžké stavební techniky, na veřejnosti se aktivisté EF! profilovali především jako pořadatelé či spolupořadatelé velkých antiglobalizačních demonstrací.

Ve své dosavadní existenci byla organizace EF! v ČR nejaktivnější v letech 1998-2000. Zorganizovala celorepublikové setkání ve squatu Ladronka za účasti několika desítek lidí. EF! vydávala vlastní časopis EF! Action Update, který ale zanikl a nyní je nejvýznamnější mediální aktivitou EF! internetová stránka, kde jsou však většinou uveřejňovány pouze převzaté materiály související s ekologií a antiimperialistickým bojem. Je zde umístěn i seznam přímých akcí v ČR, ale málo aktualizovaný. V posledních letech je působení EF!/ZP! v podstatě pouze virtuální a omezuje se na vydávaná tisková prohlášení (MAREŠ, 2004).

Hnutí Duha

Hnutí DUHA

Ekologická organizace, která je i členem transnacionální NGO Friends of the Earth International, vystřídala přibližně od roku 1992 období pořádání happeningů systematickou práci ve smyslu lobbyingu, kooperace s médii, právního poradenství atd. (MAREŠ, 2004). V současnosti se považuje za velmi uznávané ekologické sdružení. Jako epizodu ve vývoji hnutí lze považovat krátkodobou spolupráci s českým anarchistickým hnutím v letech 1992 – 1993, které ale velmi brzy skončilo, zejména díky postojům svého zakladatele Jakuba Patočky (BASTL, 2001, str. 22 – 23). Hnutí Duha se tímto ostře distancovalo od militantních environmentalistů propojených s anarchistickým hnutím

(MAREŠ, 2004). V roce 1995 se Hnutí Duha objevilo společně s Animal S.O.S. na vládním seznamu extremistických skupin¹⁹, což vyvolalo bouřlivou reakci u obou organizací i veřejnosti.

Chranitelé radугy (Rainbow Keepers/Proti proudu)

Radikální ekologické hnutí Chranitelé Radugi vznikalo v Sovětském svazu v letech 1988-1990 při různých masových akcích na ochranu životního prostředí, zvláště v Povolží (Chraniteli Radugi 2000). Realizovalo řadu přímých akcí, podle dostupných informací však byly nenásilného charakteru a neničily majetek. Proto není tato organizace řazena mezi násilné a ekoteroristické.

V Praze se skupina Rainbow Keepers/Proti proudu fakticky provázala s EF! prostřednictvím osoby Slavomíra Tesárka, který byl v obou seskupeních aktivní. Rainbow Keepers/Proti proudu s vůdčí osobností Slavomírem Tesárkem se označili i za organizátory street party v Praze 18. června 1999. V současné době jsou o nich velmi kusé informace (MAREŠ, 2004).

NESEHNUTÍ (Nezávislé sociálně ekologické hnutí)

Založeno v roce 1998 v Brně částí členů Hnutí Duha. Členové tohoto hnutí spolupracovali na některých akcích s ultralevicí a při své činnosti používali i přímé akce zahrnující symbolické poškození věci (známou se v tomto směru stala aféra s nastříkáním plotu ruského konzulátu v Brně rudou barvou symbolizující krev na protest proti politice Ruska v Čečensku). Hlavní činností Nesehnutí však je šíření propagačních materiálů a pořádání demonstrací i odborných setkání. Nesehnutí se rovněž zapojili do lobbyingové politické činnosti, přestože některé jejich postoje a názory lze hodnotit i jako antisystémové (MAREŠ, 2004).

Svoboda zvířat

Aktivistická ekologická organizace, méně radikální ve volbě prostředků než ALF. Zařazení mezi tyto organizace (MAZEL 1998, str.184 – 185) opodstatňuje tím, že Svoboda zvířat při svých aktivistických akcích akceptuje extremistické praktiky.

¹⁹ Tzv. „aféra extremismus“ (MAREŠ, 2004)

5.1.1 Další ekoteroristické a ekonásilné aktivity a organizace v ČR

V ČR bylo podniknuto i několik akcí, které nebyly spáchány pod hlavičkou ALF či EF! K některým akcím se naopak přihlásili malé skupiny, které (pokud je známo) další činnost nevyvíjeli. Např. skupina Radikální ochránci zvířat zničila počátkem března 2002 asi 130 poutačů cirkusu Berousek a způsobila škodu 16 000 Kč. Řada akcí byla provedena i nepojmenovanými ad hoc skupinkami. Jednalo se o především o různá pokácení či zapálení posedů či spontánní ničení billboardů či plakátů (především cirkusových) a zalepování zámků řeznictví, kožešnictví apod. (MAREŠ, 2004).

5.2 Historická geneze ekologického násilí v rámci ČR

V této stati budou zařazeny jednotlivé organizace uvedené ve stati předcházející do historického kontextu, přičemž jako přelomová událost je zde uveden rok 1989 se svými společensko politickými změnami, které měly na události týkající se předmětné problematiky zásadní vliv.

5.2.1 Období před rokem 1989

Československo po roce 1948 bylo ve znamení komunistického režimu, jehož hlavní prioritou bylo extenzivní hospodářství a zvyšující se energetická náročnost v sedmdesátých a osmdesátých letech 20. století už tak špatný stav životního prostředí dále zhoršovaly. Z ekologických i ekonomických hledisek měla československá ekonomika krajně negativní strukturální specifikaci.

Prvním náznakem zájmu o ochranu přírody bylo roku 1964 pořádaná celostátní konference o hygieně zeleně svolaná do Olomouce Biologickou společností Československé akademie věd. Teoretici i praktici z různých oborů upozorňovali na nepříznivé změny v životním prostředí a formulovali doporučení adresované vládě, jednotlivým ministerstvům a dalším ústředním orgánům země. V roce 1970 vydalo byro Ústředního výboru KSČ pro řízení stranické práce Zprávu o stavu životního prostředí a čistotě ovzduší a politické vedení bylo poprvé nuceno si vážný ekologický problém uvědomit. V rámci tzv. normalizace se dařilo státnímu aparátu držet informace pod stupněm utajení a veřejnost nebyla seznámena.

Co se týče ekologických hnutí, v Československu státní a stranický aparát jejich činnost záměrně poškozoval, omezoval i likvidoval. Vládní moc tolerovala jediné dvě formy, budovatelské tzv. „Akce Z“ a ochránářské spolky. Ekologické akce povoloval režim pouze menšího lokálního významu (upozornění na místní nešvary, skládky atd.)

Nejstarší a dlouhá léta jedinou nevládní organizací byl TIS, známý svým heslem „Poznej a chraň“. TIS byl původně součástí Společnosti Národního muzea, z níž se v roce 1969 osamostatnil. Koncem sedmdesátých let dosáhl počtu 16 000 individuálních a 35 kolektivních členů. TIS se poté nedobrovolně zásahem státní moci přeměnil na Český svaz ochránců přírody.

Další známou organizací bylo Hnutí Brontosaurus, kdy v roce 1974 ZO SSM Ústavu krajinné ekologie ČSAV vyhlásila akci „Brontosaurus to nepřežil“ a poté v roce 1975 vzniklo samotné hnutí. Hnutí Brontosaurus nikdy nebylo pevně organizovaným sdružením, ale spíše bází pro pořádání jednotlivých akcí.

Další organizací byla Ekologická sekce, což bylo spíše sdružení odborníků při Biologické společnosti ČSAV. Ze systému nepodporovaných organizací lze zmínit Chartu 77, která od osmdesátých let zařadila problematiku životního prostředí mezi své významné body programu, či Nezávislou Ekologickou skupinu, vydávající samizdatový Ekologický bulletin.

Po letargii sedmdesátých a začátku osmdesátých let vzrůstala ekologická aktivita v letech 1987 – 1988, kdy se plně rozvinulo petiční hnutí za zlepšení životního prostředí a začaly se také pořádat demonstrace. Progresivnější ekologické myšlení měli i někteří členové politbyra ÚV KSČ²⁰, i když jejich vliv byl omezený. Určitým vyvrcholením byly v roce 1989 spontánně organizované demonstrace kvůli znečištění ovzduší²¹. I přes umírněný charakter těchto protestů byly použity represivní složky.

²⁰ Např. Ladislav Adamec, Ladislav Štrougal.

²¹ V lednu a únoru 1989 došlo na území Prahy a severních Čech k nejhorší inverzi v historii (VANĚK, 1996)

Pokud celkově zhodnotíme situaci v Československu před rokem 1989, lze říci, že na rozdíl od západních zemí se u nás ekologické násilí neprojevalo. Náplní činnosti ekologických organizací bylo upozorňovat na místní nešvary, provádět osvětu mezi mládeží a pořádání dobrovolnických akcí. Ve srovnání se stejně orientovanými hnutími na západě byly postoje ochranářů v Československu mírné, což bylo způsobeno obavami z represí a nechuť k levicovému pohledu na problematiku (VANĚK, 1996).

5.2.2 Období po roce 1989

Zatímco v sedmdesátých a osmdesátých letech byl český radikální environmentalista nebojovný typ člověka s ideálem tolerance a demokracie, po změně politického systému v roce 1989 byli tito předlistopadoví ekologové zatlačeni do pozadí nebo odešli do veřejných funkcí (VANĚK, 1996). Do popředí se dostávali zejména mladí radikálové etablovaní v anarchistických strukturách.

V tomto prostředí se vytvořil jak potenciál pro prohloubení ideového zázemí protestní činnosti, tak (u některých jedinců) i pro militantní prosazování environmentálních zájmů (např. situačnímu násilí proti majetku či proti policistům na různých demonstracích, případně i ke konsistentnějšímu páchání násilné činnosti ve jménu zvířat či životního prostředí či alespoň k jejímu propagování).

Neplatilo to samozřejmě pro celou scénu. Část z těchto lidí ji opustila a přešla do „běžného občanského života“. Jiní se začlenili do etablovaných anarchistických struktur, které systematické násilí nerealizují (s částečnou výjimkou protifašistického násilí). Český anarchismus však rozhodně nelze paušálně označit za „shromaždiště“ environmentálních militantů, přestože se ekologickým tématům věnuje, v jeho rámci se vytvořily i konsistentnější ekoanarchistické struktury a v anarchistických médiích je dokonce od počátku devadesátých let poskytován prostor informacím o domácích i zahraničních ekoteroristických aktivitách.

Aktivisté ekoteroristických organizací v ČR jsou však zpravidla s anarchistickým či autonomním prostředím úzce provázáni anebo z něj alespoň vzešli. Různí, často neorganizovaní anarchisté, autonomové i nevyhranění příslušníci

ultralevicových subkultur navíc v několika případech realizovali pouliční násilí při demonstracích, které se alespoň částečně týkaly environmentálních témat. Jednalo se mj. o některé akce organizované umírněnými environmentálními organizacemi, které si přítomnost násilníků na nich nepřály (MAREŠ, 2004).

V následujících statích budou představeny největší a nejznámější akce české ekoteroristické scény i akce, které měly s ekologickým násilím málo společného, ale jsou pro tuto práci zajímavé. Nejsou zde samozřejmě uvedeny všechny akce, které v rámci ČR proběhly, jako třeba některé dlouhodobé jako například blokády JE Temelín, protože tato kapitola si neklade za cíl vytvoření kompletního výčtu všeho, ale jejím cílem je na příkladech objasnit problematiku a propojit ji s kapitolou 6.1 Radikální ekologické organizace.

5.2.2.1 Rok 1992

Jednou z nejznámějších polistopadových akcí ochránářského hnutí se stal masový protest ekologické a anarchoautonomní scény, kdy cca 700 osob vběhlo na plochu závodiště a narušilo průběh dostihu. To vše včetně následného razantního zásahu policie proběhlo před televizními kamerami a vyvolalo bouřlivý ohlas veřejnosti i politické scény (jak negativní, tak pozitivní). Jedním z koordinátorů akce byla nadace Animal S.O.S., která pak byla mediálně brána jako organizátor celé události (MAREŠ, 2005, str.307).

Obrázek 2 Velká pardubická 1992

5.2.2.2 Rok 1996

V roce 1996 obdržel Josef Kupec z brněnské firmy Investrojekt, který se zabývá posuzováním vlivů projektů na životní prostředí anticenu Ropák roku. Kupcův dům vzápětí kdosi vystříkal surovou ropou a připojil vzkaz: „Hajzle ropáckej, tohle si uklid.“ O pár dnů později dorazil na Kupcovu adresu anonymní dopis, ve kterém stálo: "Za to, co děláte, zasloužíte opovržení celého národa. Měl jste a máte pořád snahu ničit životní prostředí. Dobrá rada: chod'te raději kanálama. Ve vlastním zájmu, člověk nikdy neví. Váš pohyb a činnost bude stále pod dohledem. Na dně Orlický přehrady je v současnosti několik volných míst." (BREZINA, 2007).

Blokáda čerpacích stanic Shell

Při této blokádě, konané v listopadu 1996, která byla součástí celostátní kampaně Hnutí Duha, byly přítomnými anarchisty pomalovány prostory čerpací stanice a způsobena údajná škoda 50 000 Kč (MAREŠ, 2004).

5.2.2.3 Rok 1997

Cement Bohemia

V roce 1997 se objevily i závažnější případy. V roce 1997 obdržel ředitel společnosti Cement Bohemia (proti jejímž aktivitám protestovaly některé environmetální organizace, zejména Děti Země) dopis obsahující hrozbu fyzickou likvidací²². Byl napsán na tiskovém materiálu Děti Země, tato organizace se však od něj jednoznačně distancovala. Hrozba nebyla realizována (MAREŠ, 2004).

5.2.2.4 Rok 1998

Global Street Party

V tomto roce, konkrétně 16. května 1998, byla pořádána první pražská streetparty pod heslem „Myslet globálně – jednat lokálně“. Akci organizovala Československá anarchistická federace společně s radikálně ekologická organizace Proti

²² "Vážený pane řediteli, jste debil a kripl," psal anonym na jedné z pohlednic, kterou adresát dostal.

"Žádám vás, aby Vaše společnost od tohoto projektu okamžitě ustoupila, jinak váš závod vyletí do povětří a vás zastřelíme!" Jako jedenáctý bod bylo na pohlednici rukou připsáno: "Ředitele cementárny ihned popravit za neekologické jednání!" (BREZINA, 2007).

proudu/Rainbow Keepers (což je česká sekce organizace Chraniteli Radugi) a tehdy krátce fungující českou pobočkou EF! Tato akce byla součástí celosvětové kampaně iniciované transnacionální antiglobalizační organizací Peoples Global Action (PGA), která k ní vyzvala na svém zasedání v únoru 1998 v Ženevě. Protestovalo se proti zasedání G 8 v Birminghamu a WTO v Ženevě (MAREŠ, 2004).

Na této akci se objevilo mnohem více účastníků (asi 3000), než pořadatelé očekávali a většina z nich se po ukončení streetparty na Náměstí Míru vydali na pochod centrem Prahy. Na Pražské magistrále. Zde došlo k ostrým střetům s policií. Někteří militanti se poté vydali do centra Prahy, kde na Vodičkově ulici rozbili výlohy provozoven McDonalds a KFC a vyrabovali některé obchody. Následoval razantní policejní zásah a bouřlivá politická a mediální reakce. (BASTL, 2001, str. 64). Od demonstrace se distancovala Strana zelených (ta streetparty ústy svého tehdejšího mluvčího Radka Lanče dokonce označila za cílenou provokaci sloužící k diskreditaci ekologických hnutí) i etablované environmentální organizace jako Greenpeace, Hnutí DUHA, Děti Země, Společnost pro trvale udržitelný rozvoj a nadace Partnerství (Česká tisková kancelář 1998). Tento přístup zase kritizovali radikálnější zelení (MAREŠ, 2004). Skupina EF!, resp. ZP! poskytovala i info při přípravě druhé pražské street party, která se konala 29. srpna 1998, ta ale nebyla již provázena násilnými incidenty.

Obrázek 3 Global Street Party 1998 - Náměstí Míru

Obrázek 4 Global Street Party 1998 – Střety s policií

5.2.2.5 Rok 1999

Skupina EF! Praha se spolu s kolektivem kolem časopisu Konfrontace (vydávalo ho občanské sdružení NO!) a kulturně sociálním centrem Ladronka podílela i na zorganizování osmitisícové antiglobalizační pražské street party dne 5. června 1999 na pražském Těšnově, po níž následoval nepovolený pochod Prahou. Někteří jeho účastníci napadli policisty a rozbili okna amerického velvyslanectví na protest proti tehdejšímu bombardování Jugoslávie ze strany NATO. Organizátoři street party označili velvyslanectví USA za legitimní cíl vzhledem ke škodám, které byly způsobeny nálety v Jugoslávii (Mareš 2004).

5.2.2.6 Rok 2000

Zasedání MMF/SB

V ČR se v tomto roce uskutečnilo zasedání Mezinárodního měnového fondu/Světové banky v Praze. EF! se stal součástí Iniciativy proti ekonomické globalizaci (INPEG), která své první prohlášení zveřejnila 1. března 2000. Objevilo se i ve zvláštním vydání Earth First! Action Update k zasedání MMF/SB. INPEG sdružoval několik lidsko-právních, environmentálních a anarchistických organizací a zastřešoval hlavní protesty, a to včetně největších demonstrací 26. září 2000 (BASTL, 2001, str. 66 - 70). V jejich rámci došlo i k eskalaci pouličního násilí, mj. k útokům na policejní kordony dlažebními kostkami, molotovovými koktejly a dalšími předměty a k rozbití výloh některých firem (mj. McDonalds na Václavském náměstí). Na násilných

aktivitách se podíleli dle vyjádření ministerstva vnitra i členové české pobočky EF! (Ministerstvo vnitra České republiky 2001), (MAREŠ, 2004).

Rozsudek Plzeň

Naopak příkladem zneužití termínu ekoterorismus lze vidět na příkladu judikátu Krajského soudu v Plzni z května 2000, kdy je pojem ekoterorismus přenesen na aktivity, které naprosto nenaplnují znaky terorismu.

Rozsudek se týkal případu, kdy v polovině 90. let několik desítek ekoaktivistů spekulativně nakoupili úzké proužky půdy na trase plánovaného dálničního obchvatu Plzně, aby mohli stavbu brzdít právními obstrukcemi. Plzeňský radní Marcel Hájek je za to v roce 1998 v Reflexu nazval ekoteroristy. Ekoaktivisté ho za to žalovali pro urážku na cti, ale Krajský soud v Plzni v květnu 2000 jejich žalobu zamítl a v rozsudku doslova uvedl: „Ekoterorismus se soudu jeví jako koncentrovaný výraz vyjadřující rozhořčení plzeňské veřejnosti nad současným dlouhotrvajícím stavem kritické dopravní situace v Plzni a zároveň – z hlediska ustanovení týkajících se ochrany osobnosti – vyjadřuje přípustnou veřejnou kritiku tohoto stavu.“ (BREZINA, 2007).

5.2.2.7 Rok 2002

Monsanto

Nejvýznamnější realizovanou ekosabotážní akcí, k níž se nikdo nepřihlásil, bylo zřejmě zničení porostu kukuřičného pole s geneticky manipulovanou kukuřicí firmy Monsanto v Branišovicích na Znojemsku v noci z 8. na 9. července 2002. Proti tomuto poli čtrnáct dní předtím demonstrovali členové české pobočky Greenpeace. Ta se od útoku v tiskovém prohlášení distancovala, současně v něm však zopakovala své výhrady ke geneticky manipulované kukuřici (MAREŠ, 2004).

Biotest

Nejvýznamnějším cílem a současně i místem provedení „nejslavnějších akcí“ české ALF se stala firma Biotest s.r.o., která provádí testy na biologických systémech a chová zvířata pro vivisekci. První akce proti ní byla provedena v noci ze 13. na 14. září 2002 na zařízení v Konárovicích u Pardubic. Byla zničena část majetku a

odcizeny věci i finanční hotovost. Údajně byl dle vyjádření firmy při pokusu o zaplavení dvou budov bezprostředně ohrožen život a zdraví několika zvířat a byly zničeny i zásoby vitamínu C, podávaného zvířatům pro udržení dobrého zdravotního stavu.

Druhá akce směřovala v noci z 28. na 29. března 2003 na budovy a zařízení Biotestu v Pardubicích-Rosicích. Částečně byl zničen majetek, zcizeno 9 počítačů, barvou byla postříkána elektronická zařízení a celkově byla údajně způsobena škoda přes 2 000 000 Kč. Nebyla však vypuštěna žádná zvířata, protože jim nebylo podle ALF možné zajistit zázemí k přežití. Informace o tomto činu zveřejnila česká ALF na vlastní internetové stránce (MAREŠ, 2004).

5.2.2.8 Rok 2003

V létě 2003 proběhla kampaň, které způsobila hmotné škody technickým službám na Mostecku. Jejich pracovníci museli nákladně odstraňovat poškození několika dopravních značek „Stůj, dej přednost v jízdě“. Pod nápis STOP určený pro řidiče totiž nalepili neznámí lidé samolepky s nápisem „zabíjení zvířat“, čímž vznikla ochránářská výzva. Cílem aktivistů však patrně nebylo zničit značku a poškodit podnik za ně zodpovědný, i když jejich činnost měla uvedené dopady. Velmi sporné by u tohoto činu bylo určení násilného motivu anebo teroristického kalkulu (MAREŠ, 2004).

5.3 Současný stav a nastínění možného vývoje

Při srovnání výše uvedeného je zřejmé, že aktivita ekoteroristických skupin a dalších ekologických radikálů používajících násilí v současné době klesá. Pokud si rozebereme obsahy předchozích statí, je celkem zřejmé, že do „škatulky“ ekoteroristů zapadají pouze aktivity ALF, možná některé EF!, ale valná většina ekologických organizací v ČR je umírněných a používá nenásilné metody. Aktivita anarchistického hnutí, které bylo vždy úzce svázáno s militantními ekology, se přesouvá a cele věnuje boji proti ultrapravicovému extremismu, takže na další druh činnosti nejsou kapacity. Pokud se vyskytne v budoucnu nějaká další ekoteroristická akce, trůfám si tvrdit, že bude pouze menšího rozsahu a vedená proti majetku.

6 Role státu v boji proti terorismu a extremismu

6.1 Protiteroristická a protiextremistická politika v obecné charakteristice

Protiteroristická a protiextremistická politika je politika zaměřená na eliminaci teroristických a extremistických aktivit²³. V širším slova smyslu ji lze chápat jako celkové působení státních i nestátních složek k potlačení předpokladů, podmínek k existenci i negativních důsledků takovéto činnosti. Protiteroristická politika jen primárně součástí bezpečnostní politiky státu a v rámci této politiky zasahuje do vnější i vnitřní bezpečnosti státu. S protiteroristickou politikou je v současnosti provázány i další politiky v primárně – bezpečnostní oblasti, jako je protiextremistická politika, zbrojní politika apod. Boj proti terorismu je zároveň diskutován v souvislosti s omezování lidských práv²⁴ (MAREŠ, 2005, str. 384).

Formálním výsledkem protiteroristické politiky je existence protiteroristických složek a protiteroristických koncepcí a zákonů (a to jak v národním i mezinárodním měřítku). Na tomto základě pak dochází ke skutečným zásahům proti teroristům, které mohou být preventivní (před provedenými úder, pokud jsou přípravy včas odhaleny), nebo následné (po provedených akcích). U těchto zásahů je pak často diskutována přiměřenost a efektivita (MAREŠ, 2005, str. 386).

6.1.1 Historie protiteroristické politiky v ČR

Protiteroristická politika byla v rámci českých zemí realizována již v Rakousko – Uhersku (zejména proti anarchistickým skupinám) i v období tzv. první Československé republiky. Proti terorismu bojovala i druhá republika, protektorátní diktatura i komunistický režim, v němž ovšem byla často vztahována i k působení demokratických sil (MAREŠ, 2005, str. 386, 408).

²³ Myšleno v rámci subverzívního terorismu.

²⁴ Spor svoboda versus bezpečnost

Vývoj po roce 1989 rozděluje (MAREŠ, 2005, str. 386 – 389) na tři fáze, se vzájemně prostupnými hranicemi.

První fází je možno nazvat obdobím odstranění komunistického dědictví v oblasti pomoci terorismu, kdy ČSSR poskytovala podporu určitým formám terorismu²⁵ a v oblasti zrušení represivních složek schopných státního terorismu²⁶. Tato fáze se týká období od konce roku 1989 do roku 1991.

Druhou fází lze charakterizovat fázi budování základů nové protiteroristické politiky a datovat ji od konce roku 1991 až do přelomu let 2000 – 2001. V této době došlo k ustálení institucionální struktury bezpečnostních složek zabývajících se bojem proti terorismu²⁷. Došlo také ke stanovení hlavních zahraničních priorit země (vstup do NATO a EU) a byly připraveny a schváleny základní politicko – bezpečnostní dokumenty²⁸ důležité pro koncepční boj s terorismem.

Třetí fáze je kladena od roku 2001 (symbolickým datem zde může být 11. září 2001) kdy se česká politika stává součástí mezinárodního protiteroristického úsilí, zejména v rámci EU a NATO. V tomto období se zintenzívnila činnost policie a zpravodajských služeb, do boje proti mezinárodnímu terorismu (v tomto případě islámskému) je zapojována i česká armáda. Český stát se zároveň intenzivněji připravuje na možnost teroristického útoku a jeho likvidaci za využití složek integrovaného záchranného systému.

K těmto třem fázím bych přidal fázi čtvrtou, zhruba od roku 2005, kdy došlo k dalším reformám v části tajných služeb i v rámci celé policie, ČR vstoupila do Schengenského prostoru a dále byl vytvořen Národní kontaktní bod pro terorismus.

²⁵ Mimo jiné výcviky frekventantů ze zemí poskytujících podporu terorismu, konané zejména v Zastávce u Brna, poslední kurzy zde byly ukončeny v polovině roku 1990.

²⁶ Zejména zrušení Státní bezpečnosti k 15. únoru 1990, rozpuštění Lidových milicí v prosinci 1990, dále působení tzv. „prověřkových komisí“ v policii, zpravodajských službách a v armádě či legislativní omezení tzv. „lustračním zákonem“ (MAREŠ, 2005, str. 408).

²⁷ V návaznosti na reformu policie a zpravodajských služeb.

²⁸ Důležité mezinárodní smlouvy o terorismu, schválení ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR a vytvoření první Bezpečnostní strategie ČR v roce 1999.

Tato fáze se dá charakterizovat intenzívní internacionalizací a europeizací protiteroristické politiky a plným zapojením do mezinárodních struktur.

6.1.2 Nástroje státní protiteroristické politiky

Nástroji státní protiteroristické politiky lze chápat souhrn všech opatření, organizací a působení jednotlivých společenských aktérů vedoucích k potlačení předpokladů, podmínek i negativních důsledků terorismu, kdy je v současné době uvažována pouze jeho subverzní forma, jak bylo již dříve uvedeno. Na boj proti terorismu má velký vliv i mezinárodní politika. V užším významu slova se dá vztahovat pouze k státní politice proti terorismu, což bude i tématem následujících kapitol.

(MAREŠ, 2005, str. 384 - 385) uvádí následující rozdělení nástrojů státní protiteroristické politiky:

- **zpravodajské operace** (zjišťování informací o teroristech),
- **policejní operace** (zadržování teroristů, osvobození rukojmích, likvidace náloží apod.),
- **vojenské operace** (likvidace teroristů a ochrana před nimi vojenskými prostředky, může se jednat i o útoky na státy podporující terorismus),
- **právo** (souhrn zákonných vymezení kompetencí protiteroristických orgánů i sankční normy pro postih teroristů a subjektů, které je podporují, specifický subtyp představuje mezinárodní právo),
- **preventivní opatření** (technologická i jiná, která latentně přispívají k eliminaci terorismu – např. budování ochranných perimetrů, detekce na letištích, opatření proti nekontrolovatelné migraci apod.),
- **politická činnost** (směřující k odstranění příčin terorismu včetně diplomatického i politického vyjednávání),
- **civilní ochrana** (vytváření struktur k eliminaci následků teroristických útoků).

Co se týče aktérů ať už na státní či nestátní úrovni s obecnou či specializovanou působností představuje (MAREŠ, 2005, str.) níže uvedené orgány či složky:

- Státní orgány či instituce zřízené ke koordinaci či řízení protiteroristické politiky více rezortů ²⁹
- Policejní složky specializované na vyšetřování terorismu ³⁰ (subtypem jsou vyšetřovací orgány proti praní špinavých peněz³¹),
- Policejní složky specializované na zásahy proti teroristům (využitelné ale i proti neterroristickým zločincům) ³²
- Policejní složky specializované na eliminaci účinků zbraní teroristů (pyrotechnici, počítačovní specialisté apod.)
- Vojenské složky specializované na rychlé zásahy proti režimům podporujícím terorismus nebo oblastem, které jsou pod kontrolou teroristů ³³
- Vojenské složky specializované na protiteroristické zásahy v krizových regionech (obdobu policejních složek) ³⁴
- Vojenské složky specializované na eliminaci účinků zbraní teroristů,
- Zpravodajské složky zaměřené na sledování terorismu či jeho jednotlivých variant, případně kanálů jeho financování, vyzbrojování, ideologické podpory apod.,
- Složky tajných služeb zaměřené na přímou likvidaci teroristů (zpravidla mimo platný právní rámec) ³⁵
- Specializované složky civilní ochrany na pomoc obětem terorismu (lékařští specialisté zaměřeni na specifické typy zranění způsobená terorismem, psychologičtí specialisté apod.)
- Specializovaná výzkumná a pedagogická činnost (vědecké ústavy, speciální kurzy, vzdělávání specialistů) v civilní, vojenské i policejní sféře zaměřená na terorismus a boj proti němu.

²⁹ V České republice se jedná o Bezpečnostní radu státu.

³⁰ Útvar na odhalování organizovaného zločinu – podrobněji popsán dále.

³¹ Útvar na odhalování korupce a finanční kriminality.

³² Útvar rychlého nasazení – podrobněji popsán ve stati dále.

³³ 601. skupina speciálních sil.

³⁴ Skupina Special Operation Group Vojenské policie.

³⁵ V ČR nevyužíváno.

6.1.3 Ochrana státních institucí před teroristy a extremisty

Aby nedošlo k indoktrinaci státních institucí zabývajících se bezpečnostní politikou teroristy a extremisty, je možno využít více nástrojů³⁶, nejdůležitějším z nich je provádění bezpečnostních prověrek na několik stupňů utajení³⁷.

Klíčovou roli zde hraje Národní bezpečnostní úřad (NBÚ) a zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a bezpečnostní způsobilosti, dle kterého jsou bezpečnostní prověrky prováděny. Tato činnost spočívá v různě rozsáhlém prověřování osob v rámci státních institucí i osobního života. NBÚ přitom spolupracuje zejména se zpravodajskými službami a resortem ministerstva vnitra.

6.1.4 Legislativní rámec a základní koncepční dokumenty protiteroristické a protiextremistické politiky

V této kapitole bude představen celkový legislativní rámec státní bezpečnostní politiky jak v rámci mezinárodních smluv, tak v rámci české legislativy.

6.1.4.1 Mezinárodní rámec

Česká republika je členem mnoha mezinárodních organizací, například Evropské unie, Organizace severoatlantické smlouvy (NATO), Organizace spojených národů a mnoha dalších, což je zohledněno i ve státní protiteroristické politice.

Evropská unie

Základním dokumentem EU v oblasti boje proti terorismu je Strategie EU pro boj proti terorismu, jejíž integrální součástí je Akční plán EU pro boj s terorismem. Impulsem k jejímu vzniku byly teroristické útoky v Londýně v roce 2005. Dokument je

³⁶ Příkladem dalšího nástroje může být resort Ministerstva obrany, kdy bez podepsání prohlášení, že osoba není příslušníkem žádného extremistického hnutí ani jejich sympatizantem, nelze nikoho přijmout za nového vojáka z povolání. Toto ale bylo vynuceno několika aférami v poslední době, kdy v AČR odhalili novináři několik pravicových extremistů a celou věc zveřejnila masmédiá .

³⁷ Stupně utajení Vyhrazené, Důvěrné, Tajné a Přísně tajné.

koncipován do čtyř následujících pilířů, které mají představovat odpovídající reakci na všechny aspekty terorismu: předcházet, chránit, pronásledovat, reagovat.

Na úrovni EU byl vypracován a přijat Akční plán k posílení bezpečnosti výbušnin. Jeho cílem je chránit společnost před hrozbami teroristických útoků, při nichž jsou použita výbušná zařízení. Prioritou je zlepšení včasné výměny informací, vytvoření varovného systému a podpora a rozvoj výzkumu v oblasti výbušnin.

Vedle členských států EU, Evropské komise a Evropského parlamentu se problematikou terorismu zabývá rovněž protiteroristický koordinátor EU, který zajišťuje koherenci aktivit EU na tomto poli (FOLTIN, ŘEHÁK, 2007).

6.1.4.2 Česká legislativa

Základní a nejdůležitější legislativní normou v České republice je Ústavní řád, skládající se z Ústavy České republiky, Listiny základních práv a svobod a z ústavních zákonů. Problematiku národní bezpečnosti řeší ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky ve znění ústavního zákona č. 300/2000 Sb.

6.1.5 Koncepční dokumenty

6.1.5.1 Bezpečnostní strategie České republiky

Bezpečnostní strategie ČR je základní koncepční dokument, který obsahuje nejdůležitější principy bezpečnostní politiky ČR. O jejím posledním znění rozhodla vláda ČR 9. prosince 2002. Na jejím vypracování se mimo jiné podíleli Úřad vlády, ministerstvo vnitra, zpravodajské služby, Správa státních hmotných rezerv a další.

Bezpečnostní strategie ČR definuje v pěti kapitolách základní hodnoty, zájmy, postoje a ambice ČR při zajišťování své bezpečnosti:

- Východiska bezpečnostní politiky ČR, kde jsou zformulovány principy, na nichž je bezpečnostní politika ČR založena.
- Bezpečnostní zájmy ČR, v níž jsou definovány životní, strategické a další významné zájmy ČR.

- Bezpečnostní prostředí – identifikuje trendy, hrozby a z nich plynoucí rizika, jež formují prostředí, v němž ČR ochraňuje a prosazuje své zájmy.
- Strategie prosazování bezpečnostních zájmů ČR – stěžejní kapitola, kde jsou vymezeny přístupy k ochraně zájmů ČR v oblastech zahraniční, obranné a hospodářské politiky a v oblasti politiky vnitřní bezpečnosti a veřejné informovanosti.
- Bezpečnostní systém ČR, kde jsou definovány prvky bezpečnostního systému ČR, jejich struktura, a vymezeny povinnosti, kompetence a odpovědnosti jednotlivých součástí systému (MZV, 2003).

Je pravdou, že tato strategie v současné době pojem ekoterorismus nezmiňuje, zabývá se pouze obecnými záležitostmi uvedenými výše, což je ale dáno tím, že se jedná o základní koncepční dokument.

6.1.5.2 Národní akční plány boje proti terorismu

Hlavním klíčovým dokumentem boji proti terorismu je Národní akční plán boje proti terorismu, jehož zpracování je v gesci ministerstva vnitra (které je zároveň odpovědný za koordinaci protiteroristického úsilí České republiky, připravilo dokument, který sumarizuje existující a připravovaná opatření, jejichž cílem je snížení zranitelnosti území a zájmů České republiky ze strany terorismu aktualizované znění pro léta 2007 – 2009. Dokument navazuje na původní „Národní akční plány boje proti terorismu“.

6.1.5.3 Boj s extremismem

Situace v oblasti extremismu na území České republiky se podstatně neliší od situace v ostatních zemích Evropské unie. Existence protiextremistické politiky však zdaleka neznamená její neměnnost a nepružnost. Musí naopak reagovat včas a v předstihu na nové aspekty a formy projevů extremismu, jehož protagonisté využívají stále sofistikovanějších a zastřenějších metod k prosazování svých idejí (MV, 2007).

Od roku 1998 každoročně informuje o vývoji situace v oblasti extremismu v periodických vládních zprávách, od r. 2004 v Informaci o problematice extremismu na území České republiky, která je samostatnou přílohou Zprávy o situaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na území České republiky.

6.1.6 Mezinárodní spolupráce v rámci Evropské unie

Policejní spolupráce v rámci EU byla poprvé institucionalizována Smlouvou o EU (v platnosti od 1993) ustanovením o **policejní a soudní spolupráci v trestních věcech** (tzv. třetí pilíř). Před rokem 1993 byly otázky policejní spolupráce upraveny pouze v rámci schengenské spolupráce a činnosti skupiny TREVI (terorismus, radikalismus, extremismus a mezinárodní násilí) (MAREŠ, 2005).

Europol – Evropský policejní úřad, orgán EU, který je určen k posílení boje národních policí proti organizovanému zločinu a terorismu, pokud jsou trestnou činností zasaženy dva nebo více států. Europol si klade za cíl především zjednodušit výměnu informací, vytvářet strategické zprávy a zpracovávat operativní analýzy. Dále poskytuje odbornou a technickou podporu při vyšetřování vedeném členskými státy. Od roku 2002 mají členské státy možnost vytvářet **společné vyšetřovací týmy**. Ty umožňují příslušníkům dvou nebo více členských států pracovat společně v rámci kriminálního vyšetřování mezinárodního rozsahu (Europol, 2007).

6.1.7 Bezpečnostní systém České republiky

Dle Bezpečnostní strategie ČR je definován bezpečnostní systém ČR následně:

Bezpečnostní systém je tvořen příslušnými prvky zákonodárné, výkonné a soudní moci, územní samosprávy, ale i právníky a fyzickými osobami, které mají odpovědnost za zajištění bezpečnosti ČR. Struktura bezpečnostního systému zahrnuje zejména prezidenta republiky, Parlament ČR, vládu, Bezpečnostní radu státu (BRS) a její pracovní orgány, ústřední správní úřady, krajské a obecní úřady a jejich výkonné orgány krizového řízení, a dále ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní sbory, zpravodajské služby, záchranné sbory, záchranné služby a havarijní služby (MZV, 2003)

V následných statích budou uvedeny jednotlivé složky bezpečnostního systému, které jsou důležité pro téma této práce.

6.1.8 Bezpečnostní rada státu

Bezpečnostní rada státu (BRS) je stálý pracovní orgán vlády pro koordinaci problematiky bezpečnosti České republiky a přípravu návrhů opatření k jejímu zajišťování. Jedná se tedy mimo jiné o hlavní zastřešující a koordinační orgán pro státní protiteroristickou politiku. V čele BRS stojí předseda vlády a jejími dalšími členy jsou místopředsedové vlády, ministr vnitra, ministr zahraničních věcí, ministr obrany a další. Jednání se může účastnit i prezident ČR.

6.1.9 Zpravodajské služby

Zpravodajské služby patří všude na světě mezi nejmocnější a také nejutajovanější nástroje státní moci k boji s nelegálními aktivitami. Nejinak je tomu i v České republice. Velmi výstižnou definici, co vlastně jsou zpravodajské služby lze nalézt v české legislativě.

Zpravodajské služby jsou státní orgány pro získávání, shromažďování a vyhodnocování informací důležitých pro ochranu ústavního zřízení, významných ekonomických zájmů, bezpečnost a obranu České republiky (Zákon č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách).

V České republice v současné době existují tři zpravodajské (někdy nazývané tajné) služby – Bezpečnostní informační služba (BIS) jako civilní kontrarozvědka, Úřad pro zahraniční styky a informace (ÚZSI) jako civilní rozvědka a Vojenské zpravodajství (VZ) zahrnující vojenskou kontrarozvědku i rozvědku. Legislativně je působení všech tří tajných služeb upraveno výše uvedeným zákonem č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách, který stanoví obecné zásady pro jejich činnost a dále konkrétními zákony pro jednotlivé služby.

Důležité je dodat, že činnost zpravodajských služeb nemá represivní charakter, žádná není orgánem činným v trestním řízení, jediným úkolem je zjišťovat informace prostředky povolenými zákony a předávat je dále k využití.

6.1.9.1 Rozdělení zpravodajských služeb

Zpravodajské služby lze rozdělit podle oboru působení na **civilní** a **vojenské**, podle oblasti působení na **vnitřní** a **vnější**. Toto rozdělení ale nemůže být bráno příliš striktně, jelikož se v dnešní době působnosti zpravodajských služeb překrývají.

Rozdělení podle směru působnosti

Pokud se zamyslíme nad odlišnostmi mezi vnitřním zpravodajstvím³⁸ a vnějším zpravodajstvím³⁹, tak je možno použít níže uvedenou definici.

Posláním vnitřního zpravodajství obecně je získat, porovnat a vyhodnotit zpravodajské poznatky relevantní pro vnitřní bezpečnost. Vnitřní bezpečnost usiluje o ochranu státu, území a společnosti proti terorismu, špionáži, sabotáži, podvratné činnosti, extremismu, organizovanému zločinu, produkci a pašování drog atd.

Posláním vnějšího zpravodajství obecně je získat, porovnat a vyhodnotit zpravodajské poznatky relevantní pro vnější bezpečnost a pro možnost varování. Zachování vnější bezpečnosti vyžaduje znalost hrozeb, nebezpečí a rizik a také pravděpodobnosti událostí, ústících až třeba do útoku. Takže jsou potřeba informace o úmyslech, schopnostech a aktivitách cizích států, organizací, skupin (či jednotlivců) a jejich činitelů, které znamenají reálnou nebo potenciální hrozbu státu a jeho zájmům (ÚZSI, 2009).

6.1.9.2 Řízení a koordinace systému zpravodajských služeb

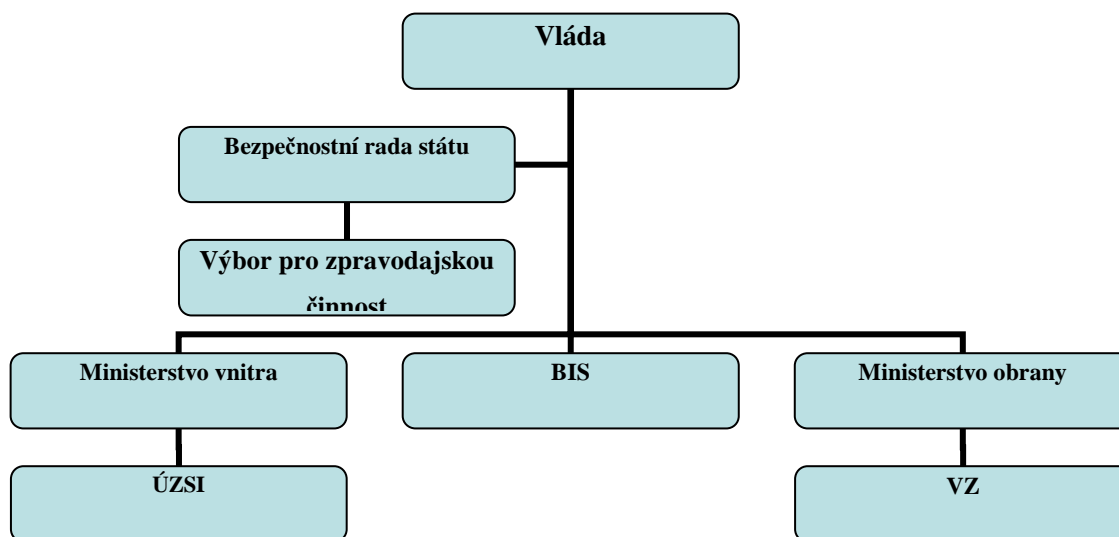
Vláda a její předseda mají v systému zpravodajských služeb ústřední roli. Vláda určuje, jaké konkrétní informace mají být v rámci zpravodajského systému získávány, a to jak z dlouhodobého, tak krátkodobého hlediska. Interakci mezi vládou a jednotlivými zpravodajskými službami, jakož i koordinaci činnosti jednotlivých služeb zajišťují specializovaná tělesa.

³⁸ jiným názvem též kontrarozvědkou, kontrašpionáží, defenzivním zpravodajstvím či bezpečnostními službami

³⁹ jinak nazýváno rozvědkou, špionáží, ofenzivním zpravodajstvím či výzvědnými službami

Koordinací činnosti jednotlivých zpravodajských služeb má na starosti **Výbor pro zpravodajskou činnost (VZČ)**, což je stálý orgán Bezpečnostní rady státu. Jeho úkolem je koordinace činnosti zpravodajských služeb ČR a plánování opatření k zajištění zpravodajské činnosti a spolupráci příslušných státních orgánů které získávají, shromažďují a vyhodnocují informace nezbytné pro zajištění bezpečnosti státu. Výbor samostatně nevyvíjí zpravodajskou činnost.

Přehledně graficky znázorněná architektura řízení zpravodajských služeb v České republice je znázorněna níže na Obrázek 5.

Obrázek 5 Struktura zpravodajských služeb ČR

6.1.9.3 Kontrola zpravodajských služeb v ČR

Zpravodajské služby v ČR kontroluje Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR prostřednictvím svého **Výboru pro obranu**, jehož součástí je **podvýbor pro zpravodajské služby**. Dále byly pro jednotlivé služby zřízeny Stálá komise pro kontrolu činnosti Bezpečnostní informační služby a Stálá komise pro kontrolu činnosti Vojenského zpravodajství. ÚZSI v současné době nemá zřízenou speciální stálou komisi (Poslanecká sněmovna, 2009)

6.1.9.4 Bezpečnostní informační služba (BIS)

Jako civilní kontrarozvědka je jejím hlavním úkolem obrana vnitřních zájmů České republiky. Dle zákona č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách ČR Bezpečnostní informační služba zabezpečuje informace:

- záměrech a činnostech namířených proti demokratickým základům, svrchovanosti a územní celistvosti České republiky,
- zpravodajských službách cizí moci,
- činnostech ohrožujících státní a služební tajemství,
- činnostech, jejichž důsledky mohou ohrozit bezpečnost nebo významné ekonomické zájmy České republiky,
- týkající se organizovaného zločinu a terorismu.

Kromě zákona č. 153/1993 Sb., o zpravodajských službách je činnost BIS upravena zákonem č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě, který upravuje další podrobnosti činnosti BIS, jí vedené evidence a parlamentní kontrolu BIS. BIS je řízena vládou.

BIS vydává každoročně zprávu o své činnosti, kterou předkládá Poslanecké sněmovně v utajované a veřejné části. Utajovaná část je projednána v Poslanecké sněmovně, veřejná část je poté zveřejněna. Tyto zprávy se z velké části zabývají terorismem a extremismem, co se týče ekologických variant terorismu a extremismu, nebývají zde uvedeny bližší konkrétní informace.

6.1.9.5 Úřad pro zahraniční styky a informace (ÚZSI)

Úřad pro zahraniční styky a informace je vnější zpravodajskou službou České republiky, jejímž prvořadým cílem je zabezpečovat včasné, objektivní a kvalitní zpravodajské informace, které mají původ v zahraničí a jsou důležité pro bezpečnost a ochranu zahraničně politických a ekonomických zájmů České republiky.

ÚZSI jako jediná zpravodajská služba v ČR nemá vlastní zvláštní parlamentní kontrolní výbor.

ÚZSI poskytuje vybraným orgánům státní správy zejména tyto informace:

- politické zpravodajství o zahraničně politických skutečnostech a záměrech, které mohou mít vliv na zájmy České republiky;
- ekonomické zpravodajství o skutečnostech, které mohou mít vliv na strategické ekonomické zájmy, ekonomický vývoj a ekonomickou bezpečnost České republiky;
- bezpečnostní zpravodajství o mezinárodním terorismu a jiných asymetrických bezpečnostních hrozbách, ohrožujících bezpečnostní zájmy České republiky a její mezinárodní závazky (ÚZSI, 2007)

O činnosti ÚZSI toho není veřejně příliš známo, ani tato služba na rozdíl od ostatních nevydává výroční zprávu a do médií poskytuje pouze kusé informace, přesto je důvodné se domnívat, že problematika ekoterorismu a ekoextremismu nepatří její mezi primární cíle.

6.1.9.6 Vojenské zpravodajství (VZ)

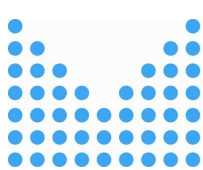
Vojenské zpravodajství má zákonem č.153/1994 Sb. vymezenou působnost - zabezpečování informací o záměrech a činnostech představujících vojenské ohrožení České republiky, o zpravodajských službách cizí moci v oblasti obrany, o záměrech a činnostech namířených proti zabezpečování obrany České republiky a o činnostech ohrožujících ochranu utajovaných skutečností v oblasti obrany České republiky. Činnost VZ je dále upravena zákonem č. 289/2005 Sb., o Vojenském zpravodajství, který blíže upravuje působnost a činnost VZ. Vojenské zpravodajství je složeno z rozvědné a kontrarozvědné části, jedná se tedy o vnější i vnitřní zpravodajskou službu.

Vojenské zpravodajství vydává každoročně⁴⁰ Zprávu o činnosti Vojenského zpravodajství, jejíž neutajovaná část je zpřístupněna veřejnosti. V těchto zprávách je terorismus zařazen mezi hlavní cíle pozornosti VZ, zejména na úrovni eliminace hrozeb mezinárodního terorismu a potenciálního ohrožení vojenských struktur ČR. Důležitým úkolem VZ je získávání informací o možnostech vyzbrojování nejrůznějších

⁴⁰ od roku 2004, zprávy jsou zveřejněny na internetových stránkách VZ www.vzcr.cz

terroristických skupin a zabraňování této činnosti. VZ přijímá opatření k eliminaci pronikání extremistů do struktury Ministerstva obrany ČR a Armády ČR. Co se týče ekoterorismu a ekoextremismu, VZ se prioritně nezabývá těmito činy, v případě jejich zájmu by se jednalo o případné ad hoc řešení a ne o dlouhodobou koncepční činnost.

6.1.10 Ministerstvo vnitra České republiky

Ministerstvo vnitra ČR je ústředním orgánem státní správy pro vnitřní věci, mimo jiné pro veřejný pořádek a další věci vnitřního pořádku a bezpečnosti ve vymezeném rozsahu, sdružovací a shromažďovací právo a povolování organizací s mezinárodním prvkem, požární ochranu, cestovní doklady, povolování pobytu cizinců a postavení uprchlíků, územní členění státu aj. (MV ČR, 2008a).

Odbor bezpečnostní politiky MV

Věcným gestorem problematiky terorismu a extremismu na Ministerstvu vnitra, zejména v rámci vytváření koncepcí a strategií pro boj s terorismem a extremismem, je odbor bezpečnostní politiky. Úkolem odboru je mimo jiné koncipování vnitřní bezpečnostní politiky státu, tvorba systémových, legislativních a organizačních podmínek k potírání kriminality a plnění významných úkolů v oblasti krizového řízení.

Součástí odboru je **oddělení analýz a strategií**, jehož náplní činnosti je sběr a analýza informací, které jsou rizikové z hlediska bezpečnosti státu. Má také v gesci vytváření Zprávy o situaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na území ČR.

Další součástí výše uvedeného odboru je **oddělení bezpečnostních hrozeb a krizového řízení**, který se přímo zabývá asymetrickými bezpečnostními hrozbami, jako je terorismus, extremismus, kybernetické hrozby a zároveň připravuje analýzy krátkodobého vývoje v jednotlivých oblastech bezpečnostních hrozeb (MV, 2008b).

6.1.11 Policie České republiky a jí podřízené složky

Policie ČR je ozbrojený bezpečnostní sbor České republiky, jehož postavení v současné době upravuje zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Policie dle zákona slouží veřejnosti. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku veřejného pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy Evropských společenství nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu (Policie ČR, 2008).

S problematikou boje proti terorismu a extremismu obecně se potýká celá česká policie, od specializovaných celorepublikových útvarů, po poslední místní služebny, které mohou řešit konkrétní případy. V této stati jsou uvažovány a představeny pouze specializované útvary určené pro boj proti terorismu a extremismu či útvary, jejichž činnost s tímto tématem souvisí.

Útvar na odhalování organizovaného zločinu SKPV

Útvar pro odhalování organizovaného zločinu je útvar PČR s celorepublikovou působností, který sleduje a řeší nejzávažnější trestnou činnost. Samotnou problematikou terorismu a extremismu se zabývá jeho součást - **Odbor terorismu a extremismu**. V jeho gesci je boj s mezinárodním terorismem, s trestnými činy, které vykazují znaky terorismu a také monitoruje projevy terorismu na území České republiky. Vyhledává, sleduje a rozpracovává případy organizované extremistické kriminality, které výrazně přesahují rámec působnosti správy krajů, nebo vykazují mezinárodní prvky nebo prvky terorismu. Vyhledává a dokumentuje finanční prostředky určené nebo užitá k teroristickým aktivitám a tyto prostředky zajišťuje. V roce 2009 v rámci tohoto odboru vznikl **Národní kontaktní bod pro terorismus (NKBT)**, který bude popsán dále.

ÚOOZ vydal v roce 2007 první veřejnou Zprávu o činnosti ÚOOZ za rok 2007, kde v kapitole 6 – Problematika terorismu a extremismu hodnotí bezpečnostní situaci z hlediska teroristických aktivit jako klidnou. V roce 2007 spatřuje jako bezpečnostní problém znatelný nástup levicového extremismu, který se projevil hromadnými akcemi namířenými proti ultrapravicí. Co se týče mapování jak teroristických tak i

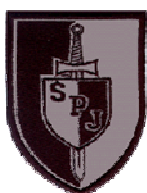
extremistických aktivit zpráva neuvádí konkrétní poznatky k problematice ekoterorismu a ekoextremismu (ÚOOZ, 2008).

Útvar rychlého nasazení (URNA)

Pokud vezmeme celou šíři pojmu terorismus, tak je zde třeba zmínit i tento útvar, který je určen k přímým zákrokům proti pachatelům takto zvláště závažné trestné činnosti. URNA má celorepublikovou působnost, navíc je součástí každého krajského ředitelství PČR zásahová jednotka s podobným určením ale s působností na území kraje.

Speciální pořádková jednotka

Speciální pořádková jednotka (SPJ) vznikla v devadesátých letech 20. století jako reakce na některé neúspěšné zásahy policie proti demonstracím, kdy vznikla potřeba provádět bezpečnostní opatření při hromadných akcích, jako jsou například demonstrace. V současné době bývá součástí účelových uskupení k zabezpečování pořádku při takovýchto akcích i vyškolený policejní antikonfliktní tým, jízdní oddíl na koních, psodiví a jednotky městských strážníků⁴¹. Největší pořádková jednotkou disponuje Krajské ředitelství PČR Praha, další jsou na všech krajských ředitelstvích PČR.

Služba cizinecké policie

V boji proti terorismu a extremismu nelze zapomenout na Službu cizinecké policie, jež plní úkoly související s povoláním vstupu a pobytu cizinců na území České republiky, odhalováním nelegální migrace, uplatňováním represivních opatření vůči cizincům zdržujícím se na území České republiky v rozporu se zákonem a s přeshraniční trestnou činností.

⁴¹ Pokud jimi město, na jehož území probíhá např. demonstrace disponuje

6.1.12 Národní kontaktní bod pro terorismus

V Reformě Policie ČR, kterou připravilo Ministerstvo vnitra ČR v roce 2008, bylo jako jedna reformních priorit na rok 2009 stanoveno vybudování pracoviště Národního kontaktního bodu pro terorismus (NKBT). NKBT vznikl v březnu 2009 v rámci Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu jako protiteroristické centrum Policie ČR. Jeho úkolem je sběr, vyhodnocování, analýza a zpracování informací zjištěných Policií ČR o teroristech a osobách podezřelých z napojení na teroristické organizace. Přínosem tohoto nového pracoviště by měl být dle Policie ČR efektivní, koordinované a včasné zpracování dat o teroristických hrozbách v rámci Policie ČR a spolupráce v tomto tématu s ostatními bezpečnostními orgány z České republiky a ze zahraničí. Důraz je kladen též na spolupráci s veřejností, jak co se týče spolupráce při odhalování teroristických aktivit, tak zároveň NKBT poskytuje obecná doporučení pro občany při krizových situacích.

Vzhledem ke krátké době, která uplynula od doby vzniku NKBT po dobu zpracování této diplomové práce, je obtížné posoudit, nakolik se bude zabývat i problematikou ekoterorismu. Jelikož se jedná o informační a koordinační centrum, kde budou zpracovávány i podněty od veřejnosti, je to nanejvýš pravděpodobné.

6.1.13 Integrovaný záchranný systém

Základy Integrovaného záchranného systému byly položeny již v roce 1993, kdy vznikl jako potřeba každodenní spolupráce hasičů, policie, zdravotníků a dalších složek při řešení mimořádných událostí. Ministerstvo vnitra definuje IZS jako efektivní systém vazeb, pravidel spolupráce a koordinace záchranných a bezpečnostních složek, orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob při společném provádění záchranných a likvidačních prací a přípravě na mimořádné události. Legislativně je jeho existence upravena zákonem č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému.

Základní složky IZS:

- Hasičský záchranný sbor České republiky,
- Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany,
- Zdravotnická záchranná služba,
- Policie České republiky.

Ostatní složky IZS:

- Vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil
- Obecní policie
- Orgány ochrany veřejného zdraví,
- Havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby,
- Zařízení civilní ochrany,
- Neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím.

Integrovaný záchranný systém slouží tedy mimo jiné k ochraně a pomoci obyvatelstvu po provedení teroristického útoku, který by byl velkého rozsahu a měl by dalekosáhlé následky⁴². V České republice k takovému útoku nedošlo a jednotlivé složky IZS jsou nasazovány pouze při živelných pohromách a ekologických haváriích.

⁴² Například by takový útok způsobil rozsáhlou ekologickou katastrofu, velké množství obětí, popřípadě by bylatak proveden zbraněmi hromadného ničení.

7 Anketní dotazování vybrané skupiny obyvatelstva

Posledním cílem mé diplomové práce bylo zjistit postoje a znalosti vybrané skupiny obyvatelstva České republiky k problematice ekologického násilí, ekootremismu a ekoterorismu. Touto skupinou byli určeni studenti Gymnázia Josefa Ressela v Chrudimi, konkrétně studenti Společenskovedního semináře posledních dvou ročníků osmiletého gymnázia ve věku 17 – 20 let v celkovém počtu 76.

7.1 Zpracování dotazníku

Tabulka 1 Poměr studentů - muži/ženy

	Celkem	Muži	Ženy
Počet	76	20	56
%	100,0%	26,3%	73,7%

7.1.1 Otázka č. 1

Do jaké míry souhlasíte s níže uvedenými výroky týkajícími se ochrany životního prostředí?

Tabulka 2 Výrok: „Chránit životní prostředí je nutnost.“

Věk		Celkem	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nevím
17	Počet	11	8	3	0	0	0
	%	100,0%	72,7%	27,3%	0,0%	0,0%	0,0%
18	Počet	36	23	13	0	0	0
	%	100,0%	63,9%	36,1%	0,0%	0,0%	0,0%
19	Počet	26	17	9	0	0	0
	%	100,0%	65,4%	34,6%	0,0%	0,0%	0,0%
20	Počet	3	3	0	0	0	0
	%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Všichni	Počet	76	51	25	0	0	0
	%	100,0%	67,1%	32,9%	0,0%	0,0%	0,0%

Tabulka 3 Výrok: „Ochrana životního prostředí musí být nadřazena ostatním zájmům.“

Věk		Celkem	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nevím
17	Počet	11	0	7	4	0	0
	%	100,0%	0,0%	63,6%	36,4%	0,0%	0,0%
18	Počet	36	1	23	10	1	1
	%	100,0%	2,8%	63,9%	27,8%	2,8%	2,8%
19	Počet	26	2	12	9	2	1
	%	100,0%	7,7%	46,2%	34,6%	7,7%	3,8%
20	Počet	3	0	2	1	0	0
	%	100,0%	0,0%	66,7%	33,3%	0,0%	0,0%
Všichni	Počet	76	3	44	24	3	2
	%	100,0%	3,9%	57,9%	31,6%	3,9%	2,6%

Tabulka 4 Výrok: „Problematika ochrany životního prostředí se zbytečně zveličuje.“

Věk		Celkem	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nevím
17	Počet	11	0	0	4	7	0
	%	100,0%	0,0%	0,0%	36,4%	63,6%	0,0%
18	Počet	36	1	7	17	10	1
	%	100,0%	2,8%	19,4%	47,2%	27,8%	2,8%
19	Počet	26	1	3	9	13	0
	%	100,0%	3,8%	11,5%	34,6%	50,0%	0,0%
20	Počet	3	0	0	2	1	0
	%	100,0%	0,0%	0,0%	66,7%	33,3%	0,0%
Všichni	Počet	76	2	10	32	31	1
	%	100,0%	2,6%	13,2%	42,1%	40,8%	1,3%

Tabulka 5 Výrok: „Dodržování zákonů je důležitější než ochrana životního prostředí.“

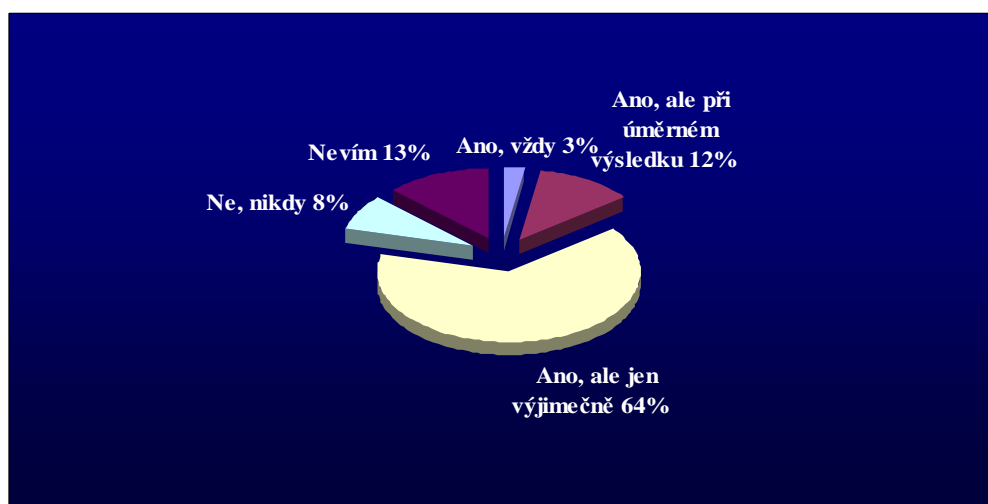
Věk		Celkem	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nevím
17	Počet	11	3	6	2	0	0
	%	100,0%	27,3%	54,5%	18,2%	0,0%	0,0%
18	Počet	36	8	19	7	1	1
	%	100,0%	22,2%	52,8%	19,4%	2,8%	2,8%
19	Počet	26	6	11	4	2	3
	%	100,0%	23,1%	42,3%	15,4%	7,7%	11,5%
20	Počet	3	2	0	1	0	0
	%	100,0%	66,7%	0,0%	33,3%	0,0%	0,0%
Všichni	Počet	76	19	36	14	3	4
	%	100,0%	25,0%	47,4%	18,4%	3,9%	5,3%

Z odpovědí na výše uvedené výroky jasně vyplývá, že všechny věkové skupiny mají kladný vztah k životnímu prostředí a k jeho ochraně, a stejně tak kladný vztah mají k dodržování zákonů, které je dle nich nadřazeno ochraně životního prostředí.

7.1.2 Otázka č. 2

Tabulka 6 Domníváte se, že je přípustné pro ochranu životního prostředí použít metod porušujících platnou legislativu?

Věk		Celkem	Ano, vždy	Ano, ale při úměrném výsledku	Ano, ale jen výjimečně	Ne, nikdy	Nevím
17	Počet	11	0	1	8	1	1
	%	100,0%	0,0%	9,1%	72,7%	9,1%	9,1%
18	Počet	36	1	4	21	4	6
	%	100,0%	2,8%	11,1%	58,3%	11,1%	16,7%
19	Počet	26	1	3	18	1	3
	%	100,0%	3,8%	11,5%	69,2%	3,8%	11,5%
20	Počet	3	0	1	2	0	0
	%	100,0%	0,0%	33,3%	66,7%	0,0%	0,0%
Všichni	Počet	76	2	9	49	6	10
	%	100,0%	2,6%	11,8%	64,5%	7,9%	13,2%

Obrázek 6 Graf vyhodnocení otázky č. 2

7.1.3 Otázka č. 3

Která z níže uvedených porušení platné legislativy považujete pro Vás za přijatelné, pokud by k nim došlo v zájmu ochrany životního prostředí (ochrany zvířat, krajiny)?

Tabulka 7 Pořádání nepovolených či zakázaných demonstrací, shromáždění, pochodů.

Věk		Celkem	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nevím
17	Počet	11	5	3	0	0	3
	%	100,0%	45,5%	27,3%	0,0%	0,0%	27,3%
18	Počet	36	5	19	10	2	0
	%	100,0%	13,9%	52,8%	27,8%	5,6%	0,0%
19	Počet	26	5	14	5	1	1
	%	100,0%	19,2%	53,8%	19,2%	3,8%	3,8%
20	Počet	3	3	0	0	0	0
	%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Všichni	Počet	76	18	36	15	3	4
	%	100,0%	23,7%	47,4%	19,7%	3,9%	5,3%

Tabulka 8 Šíření poplašných zpráv.

Věk		Celkem	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nevím
17	Počet	11	0	1	4	5	1
	%	100,0%	0,0%	9,1%	36,4%	45,5%	9,1%
18	Počet	36	0	2	12	22	0
	%	100,0%	0,0%	5,6%	33,3%	61,1%	0,0%
19	Počet	26	2	1	9	13	1
	%	100,0%	7,7%	3,8%	34,6%	50,0%	3,8%
20	Počet	3	0	0	3	0	0
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Všichni	Počet	76	2	4	28	40	2
	%	100,0%	2,6%	5,3%	36,8%	52,6%	2,6%

Tabulka 9 Útoky na majetky osob či firem poškozujících životní prostředí.

Věk		Celkem	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nevím
17	Počet	11	1	2	4	3	1
	%	100,0%	9,1%	18,2%	36,4%	27,3%	9,1%
18	Počet	36	1	5	10	20	0
	%	100,0%	2,8%	13,9%	27,8%	55,6%	0,0%
19	Počet	26	4	3	10	4	5
	%	100,0%	15,4%	11,5%	38,5%	15,4%	19,2%
20	Počet	3	0	1	0	2	0
	%	100,0%	0,0%	33,3%	0,0%	66,7%	0,0%
Všichni	Počet	76	6	11	24	29	6
	%	100,0%	7,9%	14,5%	31,6%	38,2%	7,9%

Tabulka 10 Vypouštění chovaných zvířat do volné přírody.

Věk		Celkem	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nevím
17	Počet	11	1	4	2	4	0
	%	100,0%	9,1%	36,4%	18,2%	36,4%	0,0%
18	Počet	36	2	9	14	8	3
	%	100,0%	5,6%	25,0%	38,9%	22,2%	8,3%
19	Počet	26	3	7	11	3	2
	%	100,0%	11,5%	26,9%	42,3%	11,5%	7,7%
20	Počet	3	0	3	0	0	0
	%	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Všichni	Počet	76	6	23	27	15	5
	%	100,0%	7,9%	30,3%	35,5%	19,7%	6,6%

Tabulka 11 Zatloukání kovových hřebů do stromů, aby nemohly být pokáceny.

Věk		Celkem	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nevím
17	Počet	11	0	0	4	0	7
	%	100,0%	0,0%	0,0%	36,4%	0,0%	63,6%
18	Počet	36	0	3	11	17	5
	%	100,0%	0,0%	8,3%	30,6%	47,2%	13,9%
19	Počet	26	0	2	9	7	8
	%	100,0%	0,0%	7,7%	34,6%	26,9%	30,8%
20	Počet	3	0	1	1	1	0
	%	100,0%	0,0%	33,3%	33,3%	33,3%	0,0%
Všichni	Počet	76	0	6	25	25	20
	%	100,0%	0,0%	7,9%	32,9%	32,9%	26,3%

Tabulka 12 Obsazování staveb, blokování cest.

Věk		Celkem	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nevím
17	Počet	11	3	4	3	0	1
	%	100,0%	27,3%	36,4%	27,3%	0,0%	9,1%
18	Počet	36	0	11	12	10	3
	%	100,0%	0,0%	30,6%	33,3%	27,8%	8,3%
19	Počet	26	5	7	8	2	4
	%	100,0%	19,2%	26,9%	30,8%	7,7%	15,4%
20	Počet	3	0	2	1	0	0
	%	100,0%	0,0%	66,7%	33,3%	0,0%	0,0%
Všichni	Počet	76	8	24	24	12	8
	%	100,0%	10,5%	31,6%	31,6%	15,8%	10,5%

Tabulka 13 Útoky na počítače poškozovatelů životního prostředí přes Internet.

Věk		Celkem	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nevím
17	Počet	11	1	1	5	2	2
	%	100,0%	9,1%	9,1%	45,5%	18,2%	18,2%
18	Počet	35	1	4	12	17	1
	%	100,0%	2,9%	11,4%	34,3%	48,6%	2,9%
19	Počet	26	3	3	9	5	6
	%	100,0%	11,5%	11,5%	34,6%	19,2%	23,1%
20	Počet	3	0	0	1	2	0
	%	100,0%	0,0%	0,0%	33,3%	66,7%	0,0%
Všichni	Počet	75	5	8	27	26	9
	%	100,0%	6,7%	10,7%	36,0%	34,7%	12,0%

Tabulka 14 Bombové útoky.

Věk		Celkem	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nevím
17	Počet	11	0	0	6	5	0
	%	100,0%	0,0%	0,0%	54,5%	45,5%	0,0%
18	Počet	36	1	0	0	35	0
	%	100,0%	2,8%	0,0%	0,0%	97,2%	0,0%
19	Počet	26	0	0	5	17	4
	%	100,0%	0,0%	0,0%	19,2%	65,4%	15,4%
20	Počet	3	0	0	0	3	0
	%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Všichni	Počet	76	1	0	11	60	4
	%	100,0%	1,3%	0,0%	14,5%	78,9%	5,3%

Tabulka 15 Únosy osob.

Věk		Celkem	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nevím
17	Počet	11	0	0	3	8	0
	%	100,0%	0,0%	0,0%	27,3%	72,7%	0,0%
18	Počet	36	0	0	1	35	0
	%	100,0%	0,0%	0,0%	2,8%	97,2%	0,0%
19	Počet	26	0	0	2	23	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	7,7%	88,5%	3,8%
20	Počet	3	0	0	0	3	0
	%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Všichni	Počet	76	0	0	6	69	1
	%	100,0%	0,0%	0,0%	7,9%	90,8%	1,3%

Tabulka 16 Vraždy a ublížení na zdraví osob zainteresovaných na poškozování životního prostředí.

Věk		Celkem	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nevím
17	Počet	11	0	0	1	10	0
	%	100,0%	0,0%	0,0%	9,1%	90,9%	0,0%
18	Počet	36	0	0	2	34	0
	%	100,0%	0,0%	0,0%	5,6%	94,4%	0,0%
19	Počet	26	0	0	0	26	0
	%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
20	Počet	3	0	0	0	3	0
	%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Všichni	Počet	76	0	0	3	73	0
	%	100,0%	0,0%	0,0%	3,9%	96,1%	0,0%

Tato část dotazníku nepřinesla de facto žádná překvapení, potvrdilo se, že relativně společensky „přijatelné“ přečiny jsou tolerovány a schvalovány a naopak.

7.1.4 Otázka č. 4

Myslíte si, že některá z níže uvedených ekologických organizací používá nelegální metody k prosazení svých zájmů?

Tabulka 17 Animal Liberation Front

Věk		Celkem	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nevím	Neznám
17	Počet	11	0	0	0	0	1	10
	%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	9,1%	90,9%
18	Počet	36	0	1	2		1	32
	%	100,0%	0,0%	2,8%	5,6%	0,0%	2,8%	88,9%
19	Počet	26	0	1	4	1	2	18
	%	100,0%	0,0%	3,8%	15,4%	3,8%	7,7%	69,2%
20	Počet	3	0	1	0	0	1	1
	%	100,0%	0,0%	33,3%	0,0%	0,0%	33,3%	33,3%
Všichni	Počet	76	0	3	6	1	5	61
	%	100,0%	0,0%	3,9%	7,9%	1,3%	6,6%	80,3%

Tabulka 18 Animal S.O.S.

Věk		Celkem	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nevím	Neznám
17	Počet	11	0	0	1	0	1	9
	%	100,0%	0,0%	0,0%	9,1%	0,0%	9,1%	81,8%
18	Počet	36	0	0	3	3	2	28
	%	100,0%	0,0%	0,0%	8,3%	8,3%	5,6%	77,8%
19	Počet	26	0	2	3	3	4	14
	%	100,0%	0,0%	7,7%	11,5%	11,5%	15,4%	53,8%
20	Počet	3	0	1	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	33,3%	33,3%	0,0%	0,0%	33,3%
Všichni	Počet	76	0	3	8	6	7	52
	%	100,0%	0,0%	3,9%	10,5%	7,9%	9,2%	68,4%

Tabulka 19 Děti Země

Věk		Celkem	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nevím	Neznám
17	Počet	11	0	0	2	1	4	4
	%	100,0%	0,0%	0,0%	18,2%	9,1%	36,4%	36,4%
18	Počet	36	2	0	11	5	7	11
	%	100,0%	5,6%	0,0%	30,6%	13,9%	19,4%	30,6%
19	Počet	26	1	2	7	4	7	5
	%	100,0%	3,8%	7,7%	26,9%	15,4%	26,9%	19,2%
20	Počet	3	0	1	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	33,3%	33,3%	0,0%	0,0%	33,3%
Všichni	Počet	76	3	3	21	10	18	21
	%	100,0%	3,9%	3,9%	27,6%	13,2%	23,7%	27,6%

Tabulka 20 Earth First!

Věk		Celkem	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nevím	Neznám
17	Počet	11	0	0	1	0	1	9
	%	100,0%	0,0%	0,0%	9,1%	0,0%	9,1%	81,8%
18	Počet	36	0	0	5	0	3	28
	%	100,0%	0,0%	0,0%	13,9%	0,0%	8,3%	77,8%
19	Počet	26	0	2	2	3	4	15
	%	100,0%	0,0%	7,7%	7,7%	11,5%	15,4%	57,7%
20	Počet	3	0	1	0	0	1	1
	%	100,0%	0,0%	33,3%	0,0%	0,0%	33,3%	33,3%
Všichni	Počet	76	0	3	8	3	9	53
	%	100,0%	0,0%	3,9%	10,5%	3,9%	11,8%	69,7%

Tabulka 21 Greenpeace

Věk		Celkem	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nevím	Neznám
17	Počet	11	1	1	2	1	6	0
	%	100,0%	9,1%	9,1%	18,2%	9,1%	54,5%	0,0%
18	Počet	36	5	10	12	0	9	0
	%	100,0%	13,9%	27,8%	33,3%	0,0%	3,0%	0,0%
19	Počet	26	2	9	6	3	6	0
	%	100,0%	7,7%	34,6%	23,1%	11,5%	23,1%	0,0%
20	Počet	3	0	1	1	0	1	0
	%	100,0%	0,0%	33,3%	33,3%	0,0%	33,3%	0,0%
Všichni	Počet	76	8	21	21	4	22	0
	%	100,0%	10,5%	27,6%	27,6%	5,3%	28,9%	0,0%

Tabulka 22 Hnutí Duha

Věk		Celkem	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nevím	Neznám
17	Počet	11	0	0	3	0	3	5
	%	100,0%	0,0%	0,0%	27,3%	0,0%	27,3%	45,5%
18	Počet	36	0	1	6	0	6	23
	%	100,0%	0,0%	2,8%	16,7%	0,0%	16,7%	63,9%
19	Počet	26	1	3	4	4	5	9
	%	100,0%	3,8%	11,5%	15,4%	15,4%	19,2%	34,6%
20	Počet	3	0	1	1	0	1	0
	%	100,0%	0,0%	33,3%	33,3%	0,0%	33,3%	0,0%
Všichni	Počet	76	1	5	14	4	15	37
	%	100,0%	1,3%	6,6%	18,4%	5,3%	19,7%	48,7%

Tabulka 23 NESEHNUTÍ

Věk		Celkem	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nevím	Neznám
17	Počet	11	0	0	0	0	0	11
	%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
18	Počet	36	0	0	0	2	2	32
	%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	5,6%	5,6%	88,9%
19	Počet	26	0	2	3	0	3	18
	%	100,0%	0,0%	7,7%	11,5%	0,0%	11,5%	69,2%
20	Počet	3	0	1	0	0	1	1
	%	100,0%	0,0%	33,3%	0,0%	0,0%	33,3%	33,3%
Všichni	Počet	76	0	3	3	2	6	62
	%	100,0%	0,0%	3,9%	3,9%	2,6%	7,9%	81,6%

Tabulka 24 Svoboda zvířat

Věk		Celkem	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nevím	Neznám
17	Počet	11	0	0	0	1	1	9
	%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	9,1%	9,1%	81,8%
18	Počet	36	0	2	8	0	3	23
	%	100,0%	0,0%	5,6%	22,2%	0,0%	8,3%	63,9%
19	Počet	26	0	2	2	2	7	13
	%	100,0%	0,0%	7,7%	7,7%	7,7%	26,9%	50,0%
20	Počet	3	0	1	1	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	33,3%	33,3%	0,0%	0,0%	33,3%
Všichni	Počet	76	0	5	11	3	11	46
	%	100,0%	0,0%	6,6%	14,5%	3,9%	14,5%	60,5%

7.1.5 Otázka č. 5

Znáte nějakou jinou ekologickou organizaci, která dle Vašeho názoru používá nelegální praktiky k prosazení svých ekologických požadavků?

Na tuto otázku naprostá většina studentů odpověděla – neznám (celkem 74). Pouze jeden uvedl skupinu Ztohoven (což je ale umělecké sdružení) a jedna odpověď zněla, že žádné nezná, ale doufá, že nějaké existují. Tento výsledek potvrzuje závěr z předchozí otázky, kdy převážná část odpovědí u většiny ekologických organizací bylo nevíím či neznám, což značí malý všeobecný rozhled v předmětné oblasti, ale také špatnou mediální viditelnost těchto ekologických organizací mezi mládeží.

7.1.6 Otázka č. 6

Tabulka 25 Co si představujete pod termínem ekoterorismus?

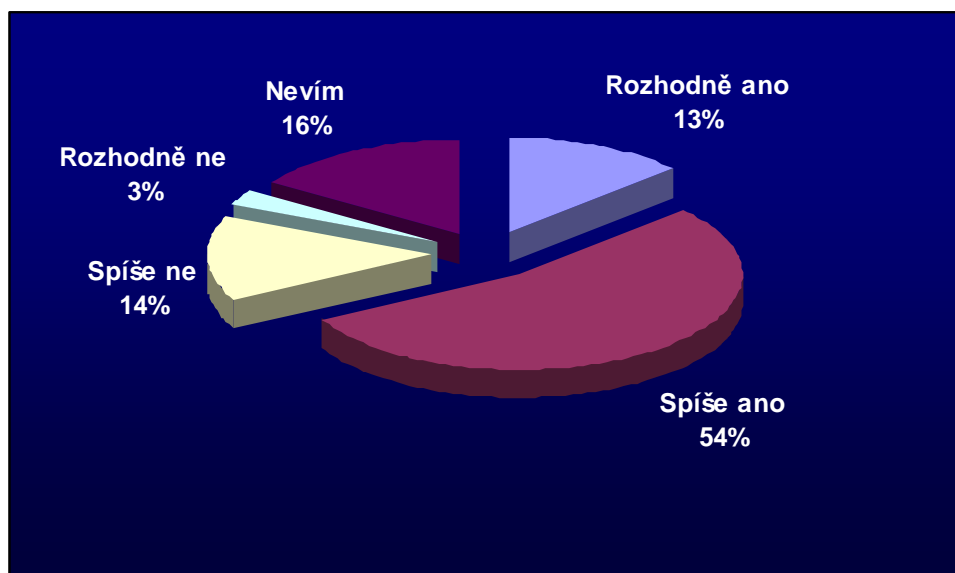
Věk		Celkem	Boj za životní prostředí za použití teroristických metod	Metoda teroristů, kde terčem je ŽP	Celkové poškozování ŽP	Teroristické útoky proti ekologickým aktivistům	Nevím	Mám vlastní definici
17	Počet	11	4	0	5	0	2	0
	%	100,0%	36,4%	0,0%	45,5%	0,0%	18,2%	0,0%
18	Počet	36	16	3	11	0	5	1
	%	100,0%	44,4%	8,3%	30,6%	0,0%	13,9%	2,8%
19	Počet	26	13	4	7	0	2	0
	%	100,0%	50,0%	15,4%	26,9%	0,0%	7,7%	0,0%
20	Počet	3	0	1	1	0	1	0
	%	100,0%	0,0%	33,3%	33,3%	0,0%	0,0%	33,3%
Všichni	Počet	76	33	8	24	0	9	2
	%	100,0%	43,4%	10,5%	31,6%	0,0%	11,8%	2,6%

Celkový výsledek odpovědí na tuto otázku, kde všechny odpovědi byly správné, vychází nejvíce odpovědí na variantu 1, tedy boj za životní prostředí za použití teroristických metod, tedy stejně, jak téma ekoterorismu chápe tato práce. Vlastní definici jeden respondent uvedl tak, že si pod pojmem ekoterorismus představuje neustálé otravování ostatních občanů s ekologií.

7.1.7 Otázka č. 7

Tabulka 26 Myslíte si, že má stát proti ekologickému násilí bojovat?

Věk		Celkem	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nevím
17	Počet	11	1	5	4	0	1
	%	100,0%	9,1%	45,5%	36,4%	0,0%	9,1%
18	Počet	36	5	25	2	2	2
	%	100,0%	13,9%	69,4%	5,6%	5,6%	5,6%
19	Počet	26	4	9	5	0	8
	%	100,0%	15,4%	34,6%	19,2%	0,0%	30,8%
20	Počet	3	0	2	0	0	1
	%	100,0%	0,0%	66,7%	0,0%	0,0%	33,3%
Všichni	Počet	76	10	41	11	2	12
	%	100,0%	13,2%	53,9%	14,5%	2,6%	15,8%

Obrázek 7 Graf vyhodnocení otázky č.7

7.1.8 Otázka č. 8

Které složky se dle Vašeho názoru podílejí na boji proti ekologickému násilí?

Tabulka 27 Vláda ČR

Věk		Celkem	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nevím
17	Počet	11	5	3	1	0	2
	%	100,0%	45,5%	27,3%	9,1%	0,0%	18,2%
18	Počet	36	1	10	15	3	7
	%	100,0%	2,8%	27,8%	41,7%	8,3%	19,4%
19	Počet	26	5	5	4	1	11
	%	100,0%	19,2%	19,2%	15,4%	3,8%	42,3%
20	Počet	3	0	2	1	0	0
	%	100,0%	0,0%	66,7%	33,3%	0,0%	0,0%
Všichni	Počet	76	11	20	21	4	20
	%	100,0%	14,5%	26,3%	27,6%	5,3%	26,3%

Tabulka 28 Zpravodajské služby

Věk		Celkem	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nevím
17	Počet	11	0	3	4	0	4
	%	100,0%	0,0%	27,3%	36,4%	0,0%	36,4%
18	Počet	36	3	16	13	0	4
	%	100,0%	8,3%	44,4%	36,1%	0,0%	11,1%
19	Počet	26	2	7	9	1	7
	%	100,0%	7,7%	26,9%	34,6%	3,8%	26,9%
20	Počet	3	0	3	0	0	0
	%	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Všichni	Počet	76	5	29	26	1	15
	%	100,0%	6,6%	38,2%	34,2%	1,3%	19,7%

Tabulka 29 Ministerstvo vnitra

Věk		Celkem	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nevím
17	Počet	11	1	3	6	0	1
	%	100,0%	9,1%	27,3%	54,5%	0,0%	9,1%
18	Počet	36	2	9	16	2	7
	%	100,0%	5,6%	25,0%	44,4%	5,6%	19,4%
19	Počet	26	5	2	6	3	10
	%	100,0%	19,2%	7,7%	23,1%	11,5%	38,5%
20	Počet	3	0	0	3	0	0
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Všichni	Počet	76	8	14	31	5	18
	%	100,0%	10,5%	18,4%	40,8%	6,6%	23,7%

Tabulka 30 Policie ČR

Věk		Celkem	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nevím
17	Počet	11	3	5	2	0	1
	%	100,0%	27,3%	45,5%	18,2%	0,0%	9,1%
18	Počet	36	5	10	16	2	3
	%	100,0%	13,9%	27,8%	44,4%	5,6%	8,3%
19	Počet	26	3	4	9	3	7
	%	100,0%	11,5%	15,4%	34,6%	11,5%	26,9%
20	Počet	3	0	0	1	2	0
	%	100,0%	0,0%	0,0%	33,3%	66,7%	0,0%
Všichni	Počet	76	11	19	28	7	11
	%	100,0%	14,5%	25,0%	36,8%	9,2%	14,5%

Tabulka 31 Nestátní organizace

Věk		Celkem	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nevím
17	Počet	11	3	5	2	0	1
	%	100,0%	27,3%	45,5%	18,2%	0,0%	9,1%
18	Počet	36	5	18	9	0	4
	%	100,0%	13,9%	50,0%	25,0%	0,0%	11,1%
19	Počet	26	8	6	3	1	8
	%	100,0%	30,8%	23,1%	11,5%	3,8%	30,8%
20	Počet	3	2	1	0	0	0
	%	100,0%	66,7%	33,3%	0,0%	0,0%	0,0%
Všichni	Počet	76	18	30	14	1	13
	%	100,0%	23,7%	39,5%	18,4%	1,3%	17,1%

Tato otázka přinesla poměrně překvapivé výsledky, je vidět, že si studenti nejsou jisti, které složky se na boji proti ekoterorismu podílejí, zejména to překvapuje u resortu ministerstva vnitra a policie, zatímco u nestátních organizací

8 Závěr

Závěrem bych rád předeštel, co mi zpracování této diplomové práce dalo a zda jsem dle mého pocitu splnil zadané téma. Když jsem začal rozpracovávat problematiku ekoterorismu a ekologického násilí ve světě a poté v České republice, samotného mě překvapil rozmach násilných aktivit v poslední desetiletích zejména na západě od našich hranic. Čím hlouběji jsem pronikal do problematiky, tím více jsem si uvědomoval, že vměstnat toto téma do rozsahu diplomové práce bude obtížný úkol, abych přitom neopomněl nic důležitého a vešel se do předepsaného rozsahu. Snažil jsem se podat komplexní přehled o české ekoteroristické a ekoextremistické scéně v kontextu s mezinárodním děním a zároveň objasnit systém bezpečnostní politiky ČR směřované k obraně před těmito nežádoucími aktivitami. Tento přehled není vyčerpávající, ale čtenáři mé diplomové práce podá obraz o obou stranách problému. A pokud přispěje k lepší informovanosti o ekoterorismu, tak aby nedocházelo k negativnímu přenášení významu slova, budu velmi rád.

8.1 Komplexní shrnutí práce

Dle všeho výše uvedeného lze konstatovat, že problematika ekoterorismu a ekologického násilí v současné době nepředstavuje pro Českou republiku závažnou bezpečnostní hrozbu. Faktem je, že až do roku 1989 byly v Československu veškeré protestní aktivity komunistickou garniturou tvrdě potlačovány a Československo si neprožilo období hippies, studentských protestů v šedesátých letech, ani eskalaci levicových teroristických skupin v sedmdesátých a osmdesátých letech 20. století. Po roce 1989 se situace uvolnila a do ČR se začaly dostávat první informace o zahraničních radikálních skupinách a vznikaly zde první české buňky a zároveň čistě české, zahraničím inspirované organizace a aktivity. Ve stejné době docházelo k masivnějšímu zapojování občanů do ekologických hnutí, mimo jiné i z důvodu lepší informovanosti o špatném stavu životního prostředí. Navíc docházelo k namlouvání mezi radikální a anarchistickou scénou, které někdy nedopadlo k oboustranné spokojenosti (např. Hnutí Duha), jindy došlo k provázanosti jednotlivých skupin. Asi největší potenciál při náboru nových členů radikálních ekologických organizací existoval ve druhé polovině devadesátých let 20. století, kdy byly také provedeny větší ekoteroristické akce, resp.

akce, které by se daly za ekoteroristické považovat. Mnoho akcí bylo také intenzivně medializováno a vyvolalo jak sympatie, tak odpor velké části veřejnosti. Je pravdou ale, že většina takovýchto činností spadala svým rozsahem do oblasti mikroterorismu a nezpůsobila žádné větší ekonomické či jiné škody, ani nedosáhla žádného většího cíle.

Ekologické násilí je možno páchat ve jménu ochrany zvířat, protestu proti stavbám dálnic, elektráren, těžbě lesů a mnoha dalším. Často je ekologický důvod jen zástěrkou pro militantní jedince k násilné seberealizaci. Může ovšem existovat tzv. druhá strana mince, kdy je použití přímé akce k řešení ekologického problému (i s použitím násilí) obranou proti letargii zavedených a zkosnatělých ekologických hnutí.

Pokud se podíváme na protivníka těchto aktivistů, bezpečnostní struktury státu, musíme konstatovat, že i přes malé výjimky nepřikládají riziku ekoterorismu a ekoextremismu velkou důležitost. V České republice neexistuje ani se neplánuje v nejbližší době zřídit speciální oddělení určené pro boj s ekoterorismem. Ovšem na vyšetřování kriminálních aktivit ekoteroristických skupin se zpravidla podílejí protiextremistické složky policie a zpravodajských služeb. Často je ekoterorismus a ekoextremismus dáván dohromady s ostatními radikálními levicovými skupinami, zejména z anarchoautonomní scény.

Když si položíme otázku budoucnosti ekologického násilí v České republice, nejspíše dostaneme odpověď: „Nyní je klid, ale klid může být i před bouří“. Společně s radikalizací ultrapravicové scény může dojít i k radikalizaci té části levého politického spektra, které obsahuje také militantní environmentalisty. Dalšími důvody mohou být konkrétní důvody, například stavba dalších bloků JE Temelín, stavby dálnic přes chráněná území, kácení lesů či nové případy týrání zvířat. Nelze opomenout i podněty ze zahraničí ať už z jakéhokoli důvodu. A na tyto případy by měla být státní bezpečnostní politika připravena.

Jako velký problém chápu malou informovanost veřejnosti o problému ekologického násilí, což se projevilo a potvrdilo i anketní dotazování studentů chrudimského gymnázia. Ekologické násilí zůstává stále předmětem zkoumání úzkého kruhu badatelů a široká veřejnost o problematiku neprojevuje zájem.

9 Bibliografie

9.1 Citace

ABBEY, E. 2006. *The Monkey Wrench Gang*. New York : HarperPerennial, 2006. ISBN 0061129763

BAJER, L. 2007. *Ivan Brezina - obsahová kvantitativní analýza vybraných článků "anti-ekologického" aktivisty* Magisterská práce na Masarykově univerzitě v Brně, fakultě sociálních studií. [Online] [Citace: 10. 2. 2009.]
http://is.muni.cz/th/78562/fss_m/Luky_ready.pdf

BASTL, M. 2001. *Radikální levice v České republice. Devadesátá léta dvacátého století*. Brno : Masarykova univerzita v Brně. Mezinárodní politologický ústav, 2001. ISBN 80-210-2722-3.

Bezpečnostní informační služba. *Zpráva o činnosti za rok 1996 – 97*. [Online] [Citace: 15. 1. 2009.] <http://www.bis.cz/n/1998-06-01-zprava-o-cinnosti-za-rok-1996-a-1997.html>.

BREZINA, I. 2007. *EKOLOGIE: Erazim Kohák, filosof na baterky*. [Online] [Citace: 15. 1. 2009.]
http://neviditelnypes.lidovky.cz/ekologie-erazim-kohak-filosof-na-baterky-ffk-/p_spolecnost.asp?c=A070904_173940_p_spolecnost_wag

BRZYBOHATÝ, M. 1999a. *Terorismus I*. Praha : Police History, 1999a. ISBN 80-902670-1-7.

BRZYBOHATÝ, M. 1999b. *Terorismus II*. Praha : Police History, 1999b.
ISBN 80-902670-4-1.

CHARVÁT, J. 2007. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha : Portál, 2007.
ISBN 978-80-7367-098-6.

DALY, S., WICE, N. 1999. *alt.culture – encyklopedie alternativní kultury*. Brno : BOOKS, 1999. ISBN 80-7242-065-8, 392 str.

DRAŽANOVÁ, A. 2009. *FBI dala na seznam nejhledanějších teroristů bojovníka za práva zvířat*. iDNES.cz. [Online] [Citace: 22. 4 2009.]

http://zpravy.idnes.cz/fbi-dala-na-seznam-nejhledanejsich-teroristu-bojovnika-za-prava-zvirat-13d-/zahranicni.asp?c=A090422_143916_zahranicni_ad

Europa.eu. 2009. *Fight against terrorism*. [Online] [Citace: 22. 4 2009.]

<http://europa.eu/scadplus/leg/en/s22011.htm>

Europol. 2008. *Základní údaje o Europolu*. [Online] [Citace: 21. 3 2009.]

<http://www.europol.europa.eu/ataglance/Factsheets/Factsheets2008/Factsheet-cs.pdf>

Federal Bureau of Investigation. 2006. *Terrorism 2002 – 2005*. [Online] [Citace: 21. 1 2009.]

http://www.fbi.gov/publications/terror/terrorism2002_2005.htm

FEŘTEK, T. 1999. *Novináři se srdcem aktivisty*, Reflex 42/1999, 21.10.1999

FOLTIN, P., ŘEHÁK, D. 2007. *Mezinárodní spolupráce v boji proti terorismu*. Defence and Strategy. [Online] [Citace: 21. 1 2009.]

<http://www.defenceandstrategy.eu/cs/aktualni-cislo-1-2007/clanky/mezinarodni-spoluprace-v-boji-proti-terorismu.html>

Greenpeace. 2005. *20 let od pumového útoku na vlajkovou loď Greenpeace*. Tisková zpráva 27/2005 [Online] [Citace: 21. 1 2009.]

<http://www.greenpeace.org/czech/media/press-release/20-let-od-pumoveho-toku-na-vl>

HEYWOOD, A.. 1998. *Political Ideologies – An Introduction. Second Edition*. London : MACMILLAN PRESS, 1998. ISBN 0-333-69887-8, p. 186 – 211, 264 – 290.

iDNES.cz. 2003. *Fortuynův vrah dostal osmnáct let*. [Online] [Citace: 26. 4 2009.]

http://zpravy.idnes.cz/fortuynuv-vrah-dostal-osmnact-let-d5s-/zahranicni.asp?c=A030415_113214_zahranicni_mad

MAREŠ, M. 2004. *Ekoterorismus v České republice*. [Online] [Citace: 4.. 11. 2008.]

<http://www.barrister.cz/strat/rexter/page.php?id=19>.

MAREŠ, M. 2005. *Terorismus v ČR*. Brno : Centrum strategických studií, 2005.

ISBN 80-903333-8-9.

MAZEL, M. 1998. *Oponenti systému. Přehled radikálních a extremistických organizací v České republice.* in FIALA, P. (ed.) Politický extremismus a radikalismus v České republice. Brno : Masarykova univerzita v Brně, 1998. ISBN 80-210-1798-8.

MILLER, D. (ed.). 2000. *Blackwellova encyklopedie politického myšlení.* Brno : Barrister&Principal, 2000. ISBN 80-85947-56-6, 581 str.

Ministerstvo vnitra ČR. 2008a. *Odbor bezpečnostní politiky.* [Online] [Citace: 21. 3. 2009.] <http://www.mvcr.cz/clanek/odbor-bezpecnostni-politiky.aspx>

Ministerstvo vnitra ČR. 2008b. *Působnost ministerstva.* [Online] [Citace: 21. 3. 2009.] <http://www.mvcr.cz/clanek/ministerstvo-pusobnost-ministerstva.aspx>

Ministerstvo zahraničních věcí ČR. 2003. *Bezpečnostní strategie ČR.* [Online] [Citace: 21. 1 2009.] <http://www.czechembassy.org/wwwo/mzv/default.asp?id=22857&ido=12734&idj=1>.

PEČÍNKA, P. 2002. *Zelená zleva? Historie ekologických stran v Evropě.* Praha : G plus G, 2002. ISBN 80-86103-58-7, 261 str.

PEHE, J. 1997, *Extrémismus*, Týden 15 - 4. 4. 1997 [Online] [Citace: 21. 1 2009.] <http://www.pehe.cz/clanky/1997/extremismus>

Policie ČR. 2008. *Povinně zveřejňované informace.* [Online] [Citace: 21. 1 2009.] <http://www.policie.cz/clanek/povinne-zverejnovane-informace-136591.aspx>.

ÚOOZ. 2008. *Zpráva o činnosti ÚOOZ za rok 2007.* [Online] [Citace: 8. 4. 2009.] <http://www.policie.cz/clanek/zprava-o-cinnosti-uooz-za-rok-2007.aspx?q=Y2hudW09Ng%3d%3d>

UNABOMBER. 1997. *Manifest.* Olomouc : Votobia, 1997. ISBN 80-7198-177-X, 226 str.

Úřad pro zahraniční styky a informace. 2007. *Co děláme.* [Online] [Citace: 21.1. 2009.] <http://www.uzsi.cz/cz/co-delame.html>

Úřad pro zahraniční styky a informace. 2009. *Odlíšnosti služeb s vnitřní a vnější působností*. [Online] [Citace: 21.1. 2009.]

<http://www.uzsi.cz/cz/odlisnosti-sluzeb-s-vnitri-a-vnejsi-pusobnosti.html>

VANĚK, M. 1996. *Nedalo se tady dýchat. Ekologie v českých zemích v letech 1968 až 1989*. Praha : Ústav pro soudobé dějiny AV ČR v nakl. Maxdorf, 1996. ISBN 80-85270-62-5.

Wikipedie: *Extremismus – heslo* [Online] [Citace: 21. 4. 2009.]

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Extremismus>

Zákon č. 153/1994 Sb. , o zpravodajských službách České republiky, ve znění pozdějších předpisů. *Portál veřejné správy ČR*. [Online] [Citace: 21.1. 2009.]

http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701?kam=zakon&c=153/1994.

Zákon č. 154/1994 Sb. , o Bezpečnostní informační službě, ve znění pozdějších předpisů.

[Online] [Citace: 21. 1. 2009.]

http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701?number1=154%2F1994&number2=&name=&text=.

Zákon č. 289/2005 Sb. , o Vojenském zpravodajství, ve znění pozdějších předpisů. *Portál veřejné správy ČR*. [Online] [Citace: 21. 1. 2009.]

http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411/_s.155/701?PC_8411_name=Vojensk%C3%A9m%20zpravodajstv%C3%AD&PC_8411_l=289/2005&PC_8411_ps=10#10821.

Zákon č. 361/2003 Sb. , o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů. *Portál veřejné správy ČR*. [Online] [Citace: 21.. 1. 2009.]

http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701?number1=361%2F2003&number2=&name=&text=.

ZEMAN, J. 2002. *Terorismus, historicko – psychologická studie*. Praha : TRITON, 2002. ISBN 80-7254-305-9.

9.2 Použité zdroje

Bezpečnostní informační služba. *Zpráva o činnosti za roky 1996 – 1999, Výroční zpráva 2000 – 2007*. [Online] [Citace: 7.4. 2009.]

<http://www.bis.cz/vyrocní-zpravy.html>

BIEHLOVÁ, J. 2003. *Pozvání do sociální ekologie*. Praha : Subverze – anarchistický nakladatelský kolektiv, 2003. ISBN 80-903356-0-8.

Kolektiv autorů. 1998. *Slovník cizích slov*. Praha : Encyklopedický dům, 1998. ISBN 80-90-1647-8-1.

Policie ČR. 2008. *Reforma Policie ČR, služba v nových podmínkách*. [Online] [Citace: 7.4. 2009.]

<http://www.policie.cz/soubor/galerie-soubory-reforma-policie-cr.aspx>.

Policie ČR. 2009. *Národní kontaktní bod pro terorismus*. [Online] [Citace: 7.4. 2009.]

<http://www.policie.cz/clanek/narodni-kontaktni-bod-pro-terorismus.aspx?q=cHJUPTE%3d>.

Ministerstvo vnitra. 2009. *Pro případ ohrožení - příručka pro obyvatele*. [Online] [Citace: 7.4. 2009.]

www.mvcr.cz/soubor/ohrozeni-prirucka-pdf.aspx (7)

Policie ČR. 2009. *Útvar pro odhalování organizovaného zločinu SKPV*. [Online] [Citace: 8. 4. 2009.]

<http://www.policie.cz/clanek/utvar-pro-odhalovani-organizovaneho-zlocinu-skp-199737.aspx>

Policie ČR. 2009. *Útvar rychlého nasazení*. [Online] [Citace: 8. 4. 2009.]

<http://www.policie.cz/clanek/utvar-rychleho-nasazeni-policie-ceske-republiky-utvar-rychleho-nasazeni.aspx>

Poslanecká sněmovna ČR. 2009. *Výbory, komise a delegace*. [Online] [Citace: 8. 4. 2009.]

<http://www.psp.cz/sqw/organy.sqw>

Ministerstvo vnitra. 2009. *Informace o problematice extremismu na území České republiky v roce 2004 - 2007*. [Online] [Citace: 7.4. 2009.]

<http://www.mvcr.cz/clanek/dokumenty-kriminalita-zpravy-o-extremismu.aspx>

Ministerstvo vnitra. 2009. *Dokumenty - terorismus*. [Online] [Citace: 7.4. 2009.]

<http://www.mvcr.cz/clanek/clanek/rady-a-sluzby-dokumenty-terorismus.aspx>

ŘEŠETKA, M. a kol. 2001. *Anglicko – český, česko – anglický slovník*. Olomouc: 2001. FIN PUBLISHING, ISBN 80-86002-39-X

Sea Shepherd Conservation Society. *Who We Are - Sea Shepherd's Mission Statement*.

[Online] [Citace: 3. 1. 2009.]

<http://www.seashepherd.org/who-we-are/>

Sea Shepherd Conservation Society. *The History of Sea Shepherd - On the front lines of direct action marine conservation*. [Online] [Citace: 3. 1. 2009.]

<http://www.seashepherd.org/who-we-are/our-history.html>

Vojenské zpravodajství. *Zpráva o činnosti Vojenského zpravodajství za roky 2004 – 2007*.

[Citace: 25. 4. 2009.]

<http://www.vzcr.cz>

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému. Portál veřejné správy ČR.

[Online] [Citace: 21. 1. 2009.]

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Portál veřejné správy ČR. [Online] [Citace:

21. 3. 2009.]

<http://portal.gov.cz/wps/portal/s.155/701?number1=273%2F2008&number2=&name=&text=>

10 Seznam zkratek

ALF – Animal Liberation Front

BIS - Bezpečnostní informační služba

DGSE - Direction générale de la sécurité extérieure, Generální ředitelství vnitřní bezpečnosti

EF! – Earth First!

ELF - Earth Liberation Front

FBI - Federal Bureau of Investigation, Federální úřad pro vyšetřování

INPEG – Iniciativa proti ekonomické globalizaci

IZS – Integrovaný záchranný systém

MV – Ministerstvo vnitra ČR

NATO – North Atlantic Treaty Organization, Severoatlantická aliance

NESEHNUTÍ – Nezávislé sociálně ekologické hnutí

PČR – Policie České republiky

SKPV – Služba kriminální policie a vyšetřování

SOG VP - Special Operation Group Vojenské policie

SSCS - Sea Shepherd Conservation Society

ÚOKFK – Útvar na odhalování korupce a finanční kriminality

ÚOOZ - Útvar pro odhalování organizovaného zločinu

URNA – Útvar rychlého nasazení

ÚZSI - Úřad pro zahraniční styky a informace

VZ - Vojenské zpravodajství

11 Seznam obrázků

Obrázek 1 Propagační materiál ALF	30
Zdroj: http://www.animalliberationfront.com/ALFront/alf_credos.htm	
Obrázek 2 Velká pardubická 1992.....	41
Zdroj: http://www.sedmagerace.cz/index.php?art=clanek&id=300	
Obrázek 3 Global Street Party 1998 - Náměstí Míru.....	43
Zdroj: http://www.csaf.cz/index.php?clanok=833	
Obrázek 4 Global Street Party 1998 – Střety s policií.....	44
Zdroj: http://www.csaf.cz/index.php?clanok=833	
Obrázek 5 Struktura zpravodajských služeb ČR	57
Zdroj: autor	
Obrázek 6 Graf vyhodnocení otázky č. 2	67
Zdroj: autor	
Obrázek 7 Graf vyhodnocení otázky č.7	76
Zdroj: autor	

12 Seznam tabulek

Tabulka 1 Poměr studentů - muži/ženy	65
Tabulka 2 Výrok: „Chránit životní prostředí je nutnost.“	65
Tabulka 3 Výrok: „Ochrana životního prostředí musí být nadřazena ostatním zájmům.“	66
Tabulka 4 Výrok: „Problematika ochrany životního prostředí se zbytečně zveličuje.“ .	66
Tabulka 5 Výrok: „Dodržování zákonů je důležitější než ochrana životního prostředí.“	66
Tabulka 6 Domníváte se, že je přípustné pro ochranu životního prostředí použít metod porušujících platnou legislativu?	67
Tabulka 7 Pořádání nepovolených či zakázaných demonstrací, shromáždění, pochodů.	68
Tabulka 8 Šíření poplašných zpráv.....	68
Tabulka 9 Útoky na majetky osob či firem poškozujících životní prostředí.....	69
Tabulka 10 Vypouštění chovaných zvířat do volné přírody.....	69
Tabulka 11 Zatloukání kovových hřebů do stromů, aby nemohly být pokáceny.....	69
Tabulka 12 Obsazování staveb, blokování cest.....	70
Tabulka 13 Útoky na počítače poškozovatelů životního prostředí přes Internet.....	70
Tabulka 14 Bombové útoky.....	70
Tabulka 15 Únosy osob.....	71
Tabulka 16 Vraždy a ublížení na zdraví osob zainteresovaných na poškozování životního prostředí.....	71
Tabulka 17 Animal Liberation Front.....	72
Tabulka 18 Animal S.O.S.....	72
Tabulka 19 Děti Země	73
Tabulka 20 Earth First!	73
Tabulka 21 Greenpeace	73
Tabulka 22 Hnutí Duha.....	74
Tabulka 23 NESEHNUTÍ.....	74
Tabulka 24 Svoboda zvířat	74
Tabulka 25 Co si představujete pod termínem ekoterorismus?.....	75
Tabulka 26 Myslíte si, že má stát proti ekologickému násilí bojovat?.....	76
Tabulka 27 Vláda ČR	77

Tabulka 28 Zpravodajské služby	77
Tabulka 29 Ministerstvo vnitra.....	77
Tabulka 30 Policie ČR.....	78
Tabulka 31 Nestátní organizace.....	78

Všechny údaje v tabulkách a samotné tabulky pochází od autora.

Příloha č.1 – Dotazník ke zjištění postojů k problematice ekologického násilí

Dotazník ke zjištění postojů k problematice ekologického násilí, tj. násilí konaného ve prospěch ochrany životního prostředí.

Vaše odpovědi jsou zcela anonymní a budou využity při zpracování mé diplomové práce na téma PROBLEMATIKA EKOLOGICKÉHO NÁSILÍ A EKOTERRORISMU V ČESKÉ REPUBLICE A STÁTNÍ POLITIKA PROTI EKOTERRORISMU.

Vaši odpověď označte , případně odpovězte slovně.

Váš věk: let

Jste: muž žena

pedagog student

1. Do jaké míry souhlasíte s níže uvedenými výroky týkajícími se ochrany životního prostředí?

Chránit životní prostředí je nutnost.

Rozhodně ano Spíše ano Spíše ne Rozhodně ne Nevím

Ochrana životního prostředí musí být nadřazena ostatním zájmům (např. ekonomickým).

Rozhodně ano Spíše ano Spíše ne Rozhodně ne Nevím

Problematika ochrany životního prostředí se zbytečně zveličuje.

Rozhodně ano Spíše ano Spíše ne Rozhodně ne Nevím

Dodržování zákonů je důležitější než ochrana životního prostředí.

Rozhodně ano Spíše ano Spíše ne Rozhodně ne Nevím

2. Domníváte se, že je přípustné pro ochranu životního prostředí použít metod porušujících platnou legislativu?

Ano, vždy Ano, ale jen pokud výsledek bude úměrný míře poškození životního prostředí Ano, ale jen výjimečně, když legální praktiky selžou

Ne, nikdy Nevím, nejsem schopen/na rozhodnout

3. Která z níže uvedených porušení platné legislativy považujete pro Vás za přijatelné, pokud by k nim došlo v zájmu ochrany životního prostředí (ochrany zvířat, krajiny)?

Pořádání nepovolených či zakázaných demonstrací, shromáždění, pochodů.

Rozhodně ano Spíše ano Spíše ne Rozhodně ne Nevím

Šíření poplašných zpráv.

Rozhodně ano Spíše ano Spíše ne Rozhodně ne Nevím

Útoky na majetky osob či firem poškozujících životní prostředí.

Rozhodně ano Spíše ano Spíše ne Rozhodně ne Nevím

Vypouštění chovaných zvířat do volné přírody.

Rozhodně ano Spíše ano Spíše ne Rozhodně ne Nevím

Zatloukání kovových hřebů do stromů, aby nemohly být pokáceny.

Rozhodně ano Spíše ano Spíše ne Rozhodně ne Nevím

Obsazování staveb, blokování cest.

Rozhodně ano Spíše ano Spíše ne Rozhodně ne Nevím

Útoky na počítače poškozovatelů životního prostředí přes Internet.

Rozhodně ano Spíše ano Spíše ne Rozhodně ne Nevím

Bombové útoky.

Rozhodně ano Spíše ano Spíše ne Rozhodně ne Nevím

Únosy osob.

Rozhodně ano Spíše ano Spíše ne Rozhodně ne Nevím

Vraždy a ublížení na zdraví osob zainteresovaných na poškozování životního prostředí.

Rozhodně ano Spíše ano Spíše ne Rozhodně ne Nevím

4. Myslíte si, že některá z níže uvedených ekologických organizací používá nelegální metody k prosazení svých zájmů?

Animal Liberation Front

Rozhodně ano Spíše ano Spíše ne Rozhodně ne Nevím Neznám

Animal S.O.S.

Rozhodně ano Spíše ano Spíše ne Rozhodně ne Nevím Neznám

Děti Země

Rozhodně ano Spíše ano Spíše ne Rozhodně ne Nevím Neznám

Earth First!

Rozhodně ano Spíše ano Spíše ne Rozhodně ne Nevím Neznám

Greenpeace

Rozhodně ano Spíše ano Spíše ne Rozhodně ne Nevím Neznám

Hnutí DUHA

Rozhodně ano Spíše ano Spíše ne Rozhodně ne Nevím Neznám

Nesehnutí

Rozhodně ano Spíše ano Spíše ne Rozhodně ne Nevím Neznám

Svoboda zvířat

Rozhodně ano Spíše ano Spíše ne Rozhodně ne Nevím Neznám

5. Znáte nějakou jinou ekologickou organizaci, která dle Vašeho názoru používá nelegální praktiky k prosazení svých ekologických požadavků?

Ano, znám (napíšte název, názvy)

.....

.....

Ne, žádnou neznám

6. Co si představujete pod termínem ekoterorismus?

- Boj za životní prostředí či jeho součásti za použití teroristických metod.
- Metoda teroristů, kdy terčem je živ. prostředí, čímž je zasažen cílový objekt (stát, společnost)
- Celkové poškozování životního prostředí.
- Teroristické útoky proti ekologickým aktivistům.
- Nevím, nejsem schopen/na rozhodnout.
- Ani jedno z předcházejících, mám vlastní definici:

7. Myslíte si, že má stát proti ekologickému násilí bojovat?

- Rozhodně ano Spíše ano Spíše ne Rozhodně ne Nevím

8. Které složky se dle Vašeho názoru podílejí na boji proti ekologickému násilí?

Vláda ČR

- Rozhodně ano Spíše ano Spíše ne Rozhodně ne Nevím

Zpravodajské služby

- Rozhodně ano Spíše ano Spíše ne Rozhodně ne Nevím

Ministerstvo vnitra

- Rozhodně ano Spíše ano Spíše ne Rozhodně ne Nevím

Policie ČR

- Rozhodně ano Spíše ano Spíše ne Rozhodně ne Nevím

Nestátní organizace

- Rozhodně ano Spíše ano Spíše ne Rozhodně ne Nevím

DĚKUJI VÁM ZA VÁŠ ČAS STRÁVENÝ PŘI VYPLŇOVÁNÍ TOHOTO
DOTAZNÍKU.

PETR ŠVANDA